

Βρυξέλλες, 3.3.2021
COM(2021) 101 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ένωση ισότητας: στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030

Ένωση ισότητας: στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030

«Τα άτομα με αναπηρία έχουν το δικαίωμα να απολαμβάνουν καλές συνθήκες στον χώρο εργασίας, να ζουν ανεξάρτητα, να έχουν ίσες ευκαιρίες, να συμμετέχουν πλήρως στη ζωή της κοινότητας στην οποία ανήκουν. Όλοι έχουν το δικαίωμα να απολαμβάνουν τη ζωή χωρίς εμπόδια. Και είναι υποχρέωσή μας, ως κοινότητα, να εξασφαλίσουμε την πλήρη συμμετοχή τους στην κοινωνία, σε ίση βάση με τους άλλους».

Ursula von der Leyen, Πρόεδρος της Επιτροπής¹

1. Όραμα και ανάγκη για δράση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θεμελιώνεται στις αξίες της ισότητας, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ελευθερίας, της δημοκρατίας και των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχουν τη βάση για την καταπολέμηση όλων των μορφών διακρίσεων, καθιερώνοντας την ισότητα ως ακρογωνιαίο λίθο των πολιτικών της ΕΕ. Μεταξύ των προτεραιοτήτων της Επιτροπής, η πρόεδρος von der Leyen ανακοίνωσε την οικοδόμηση μιας Ένωσης ισότητας με κάθε έννοια του όρου.

Η έγκριση της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΣΗΕΔΑΑ ή σύμβαση), το 2006, αποτέλεσε ρηζικέλευθο βήμα προς τον καθορισμό ελάχιστων προτύπων για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία². Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της είναι συμβαλλόμενα μέρη της ΣΗΕΔΑΑ και σημειώνουν πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή της³.

Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων⁴, ο οποίος διακηρύχθηκε από κοινού, το 2017, από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, λειτουργεί ως πυξίδα για τις πολιτικές απασχόλησης και τις κοινωνικές πολιτικές. Η αρχή 17 του πυλώνα τονίζει ότι τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα σε εισοδηματική στήριξη που διασφαλίζει αξιοπρεπή διαβίωση, υπηρεσίες που τους επιτρέπουν να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία, και εργασιακό περιβάλλον προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους.

Η Ευρωπαϊκή στρατηγική για την αναπηρία 2010-2020⁵ έθεσε τις βάσεις για μια Ευρώπη χωρίς εμπόδια, προωθώντας δράσεις χρηματοδοτούμενες και από την ΕΕ με στόχο να κάνει τη διαφορά στη ζωή των περίπου 87 εκατομμυρίων ατόμων στην ΕΕ που έχουν κάποια μορφή αναπηρίας⁶. Όπως προκύπτει από την αξιολόγηση⁷, συνέβαλε στη βελτίωση της κατάστασης σε ορισμένους τομείς, ιδίως στην προσβασιμότητα των

¹ Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, von der Leyen, [Ευρωπαϊκή Ημέρα ατόμων με αναπηρία 2020](#).

² [ΣΗΕΔΑΑ](#).

³ [Εφαρμογή σε επίπεδο ΕΕ](#).

⁴ [Διοργανική διακήρυξη για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#) (2017/C 428/09).

⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM (2010) 636 final]: [Ευρωπαϊκή στρατηγική για την αναπηρία 2010-2020](#).

⁶ Δεδομένα: EU SILC (Στατιστικές της ΕΕ σχετικά με το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης) και EU LFS (έρευνα εργατικού δυναμικού). Το 24,7 % του πληθυσμού της ΕΕ ηλικίας > 16 ετών αντιμετωπίζει περιορισμούς κατά τις δραστηριότητές του· από το ποσοστό αυτό το 17,7 % βιώνει ήπιους και το 7 % σοβαρούς περιορισμούς. S. Grammenos/M. Priestley, 2020: [Europe 2020 data and people with disabilities \[Δεδομένα για την Ευρώπη του 2020 και άτομα με αναπηρία\]](#).

⁷ Επιτροπή [SWD(2020) 291 final]: [Evaluation of the European Disability Strategy 2010-2020 \[Αξιολόγηση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την αναπηρία 2010-2020\]](#).

ατόμων με αναπηρίες και στην προώθηση των δικαιωμάτων τους, θέτοντας την αναπηρία μεταξύ των προτεραιοτήτων του ενωσιακού θεματολογίου.

Ωστόσο, τα άτομα να αναπηρία εξακολουθούν αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη, στην εκπαίδευση, στην απασχόληση και στις ψυχαγωγικές δραστηριότητες, καθώς και όσον αφορά τη συμμετοχή στην πολιτική ζωή. Διατρέχουν δε μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (28,4 %) σε σύγκριση με τα άτομα χωρίς αναπηρία (18,4 %). Ποσοστό άνω του 50 % των ατόμων με αναπηρία αναφέρουν ότι υπέστησαν διακρίσεις το 2019⁸.

Η πανδημία της Covid-19 και οι οικονομικές συνέπειές της καθιστούν ακόμα πιο επιτακτική την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού, καθώς οξύνουν τα εμπόδια και τις ανισότητες⁹. Τα άτομα με αναπηρία που ζουν σε ιδρύματα κλειστής φροντίδας εμφανίζουν υψηλότερα ποσοστά μόλυνσης και βιώνουν μεγαλύτερη απομόνωση λόγω των κανόνων κοινωνικής αποστασιοποίησης. Τα άτομα που ζουν στην κοινότητα και στην κατοικία τους επηρεάζονται από την περιορισμένη παροχή υπηρεσιών προσωπικής φροντίδας, γεγονός που θέτει σε κίνδυνο την ανεξάρτητη διαβίωσή τους. Η περιορισμένη πρόσβαση σε εργασία ΤΠΕ, τα οποία είναι απαραίτητα για σκοπούς τηλεδιασκέψεων, ρυθμίσεων τηλεργασίας, εξ αποστάσεως μάθησης, ηλεκτρονικών αγορών και πληροφόρησης σχετικά με την COVID-19, καθιστά δυσχερείς ακόμα και απλές δραστηριότητες. Η ΕΕ ανέλαβε ταχέως δράση προκειμένου να μετριάσει τις κοινωνικοοικονομικές συνέπειες της πανδημίας και να διασφαλίσει μια δίκαιη ανάκαμψη χωρίς αποκλεισμούς η οποία λαμβάνει υπόψη τις διαφορές και τις ανισότητες. Η Επιτροπή προώθησε τη λήψη μέτρων έκτακτης ανάγκης ήδη στις αρχές της άνοιξης του 2020¹⁰, και τον Μάιο πρότεινε ένα μεγάλο σχέδιο ανάκαμψης για την Ευρώπη¹¹. Ο επόμενος μακροπρόθεσμος προϋπολογισμός της ΕΕ, σε συνδυασμό με το μέσο NextGenerationEU¹² (ΕΕ – Επόμενη Γενιά), αποτελεί τη μεγαλύτερη δέσμη μέτρων που εγκρίθηκε ποτέ. Αναμένεται να στηρίξει την αντίδραση στη νόσο COVID-19 και την ανάκαμψη χωρίς αποκλεισμούς για τα άτομα με αναπηρία¹³.

Έχει έρθει η ώρα για ενίσχυση της ευρωπαϊκής δράσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο¹⁴ απηύθυνε έκκληση για μια ανανεωμένη στρατηγική για την αναπηρία, η οποία θα καλύπτει όλες τις πτυχές της Σύμβασης, ενώ το Συμβούλιο δεσμεύεται να συνεχίσει τις εργασίες του για την εφαρμογή της¹⁵. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών υπογράμμισαν τον ρόλο της

⁸ Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 493, [Διακρίσεις στην ΕΕ](#), Μάιος 2019.

⁹ [UN Resources on Persons with Disabilities and COVID-19 \[Πόροι του ΟΗΕ για τα άτομα με αναπηρία και COVID-19\]](#).

¹⁰ [Δράση της πολιτικής συνοχής κατά του κορονοϊού](#): Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής πρωτοβουλία επενδύσεων για την αντιμετώπιση του κορονοϊού· δέσμη μέτρων REACT-EU (Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης).

¹¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM/2020/456 final]: [Η ώρα της Ευρώπης: ανασύνταξη και προετοιμασία για τη νέα γενιά](#)

¹² Ανακοίνωση της Επιτροπής (COM/2020/442 final): [Ο προϋπολογισμός της ΕΕ τροφοδοτεί το σχέδιο ανάκαμψης για την Ευρώπη](#)

¹³ Σύμφωνα με την έκκληση που απευθύνεται στην [κοινή δήλωση](#) του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας / αντιπροέδρου κ. Borrell, της αντιπροέδρου κ. Jourova και της επιτρόπου κ. Dalli.

¹⁴ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, [σχετικά με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Αναπηρία μετά το 2020](#).

¹⁵ Συμπεράσματα του Συμβουλίου, 2019: [βελτίωση της απασχόλησης των ατόμων που βρίσκονται σε ενάλωτη θέση στην αγορά εργασίας](#)· [συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρίες στον αθλητισμό](#).

προσβασιμότητας και της ανεξάρτητης διαβίωσης, καθώς και τη σημασία της διαχείρισης και της παρακολούθησης¹⁶.

Η παρούσα στρατηγική αποσκοπεί να βελτιώσει τις ζωές των ατόμων με αναπηρία την επόμενη δεκαετία, εντός της ΕΕ και πέραν των συνόρων της. Οι στόχοι της παρούσας στρατηγικής μπορούν να επιτευχθούν μόνο με την ανάληψη συντονισμένης δράσης σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, και με την ισχυρή δέσμευση των κρατών μελών και των περιφερειακών και τοπικών αρχών να υλοποιήσουν τις δράσεις που προτείνει η Επιτροπή.

Σε ορισμένους τομείς η ΕΕ μοιράζεται την αρμοδιότητα με τα κράτη μέλη, όπως στον τομέα των μεταφορών ή της ενιαίας αγοράς. Όσον αφορά συναφείς τομείς, όπως η υγεία, η εκπαίδευση και ο πολιτισμός, την κύρια αρμοδιότητα έχουν τα κράτη μέλη, με την ΕΕ να διαδραματίζει υποστηρικτικό ρόλο. Συνεπώς, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να φέρουν την πρωταρχική ευθύνη για τον σχεδιασμό των εθνικών πολιτικών για την αναπηρία, σύμφωνα με την υποχρέωση εφαρμογής της ΣΗΕΔΑΑ και σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες της ΕΕ. Επίσης, η παρούσα στρατηγική θα διασφαλίσει ότι η Επιτροπή θα αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση όσον αφορά την υλοποίηση της ΣΗΕΔΑΑ και ότι θα εντατικοποιήσει τη συνεργασία της με τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ για τον σκοπό αυτό.

Η παρούσα στρατηγική λαμβάνει υπόψη, αφενός, την πολυμορφία της αναπηρίας, όπως προκύπτει από την αλληλεπίδραση μακροχρόνιων σωματικών, ψυχικών, διανοητικών ή αισθητήριων βλαβών που συχνά δεν είναι ορατές, με εμπόδια στο περιβάλλον, και, αφετέρου, την αυξημένη πιθανότητα εμφάνισης αναπηριών με την ηλικία, καθώς σχεδόν το ήμισυ των ατόμων άνω των 65 ετών αναφέρει κάποια μορφή αναπηρίας. Προάγει μια διατομεακή διάσταση, καθώς εξετάζει συγκεκριμένα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία σε αλληλεπίδραση με άλλες ταυτότητες (όσον αφορά το φύλο, τη φυλή, την εθνότητα, τον γενετήσιο προσανατολισμό, τη θρησκεία), ή τα άτομα με αναπηρία τα οποία βρίσκονται σε δύσκολη κοινωνικοοικονομική ή άλλη ευάλωτη κατάσταση. Μεταξύ των ατόμων με αναπηρία, ιδιαίτερης προσοχής χρήζουν οι γυναίκες, τα παιδιά, οι ηλικιωμένοι, οι άστεγοι, οι πρόσφυγες, οι μετανάστες, οι Ρομά και άλλες εθνοτικές μειονότητες.

Η στρατηγική στηρίζει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και μια υγιή Ευρώπη¹⁷, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό σε μια βιώσιμη, ανθεκτική, καινοτόμο και δίκαιη Ένωση. Εντάσσεται στο σχέδιο δράσης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων που έχει εκδώσει η Επιτροπή. Συμπληρώνοντας τις στρατηγικές για την ισότητα που θεσπίστηκαν με στόχο την καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων, η παρούσα στρατηγική θα συμβάλει στην επίτευξη μιας Ένωσης ισότητας και στην ενίσχυση του ρόλου της Ευρώπης ως παγκόσμιου εταίρου στην καταπολέμηση των ανισοτήτων, με την υλοποίηση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών¹⁸ και την προαγωγή των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

¹⁶ Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ), 2019: [Η διαμόρφωση του ενωσιακού θεματολογίου της περιόδου 2020-2030 για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία](#). Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών, 2017:

[Αποϊδρυματοποίηση στα συστήματα περίθαλψης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο](#).

¹⁷ [Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία \(COM/2019/640 final\)](#). [Ευρωπαϊκό σύμφωνο για το κλίμα \[COM\(2020\) 788 final\]](#). [Διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης \(COM/2020/67 final\)](#). [Οικοδομώντας μια Ευρωπαϊκή Ένωση Υγείας \(COM/2020/724 final\)](#). [Ένα νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία \[COM\(2020\) 98 final\]](#) [1 Κύμα ανακαινίσεων για την Ευρώπη \[COM\(2020\) 662\]](#). [Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027 \[COM\(2020\)624 final\]](#).

¹⁸ Ηνωμένα Έθνη, 2020: [Η Ατζέντα του 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη](#).

2. Προσβασιμότητα – ένας παράγοντας διευκόλυνσης της άσκησης των δικαιωμάτων, της αυτονομίας και της ισότητας

Εκατομμύρια ατόμων με αναπηρία αντιμετωπίζουν εμπόδια όσον αφορά τις μεταφορές, την πρόσβαση σε κτίρια ή την ενημέρωση

Η προσβασιμότητα σε δομημένα και εικονικά περιβάλλοντα, σε τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ), σε αγαθά και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών και των υποδομών, αποτελεί παράγοντα διευκόλυνσης της άσκησης των δικαιωμάτων και προαπαιτούμενο για την πλήρη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία σε ίση βάση με τους άλλους.

Την τελευταία δεκαετία θεσπίστηκαν ορισμένοι ενωσιακοί κανόνες σε διάφορους τομείς, προκειμένου η ΕΕ να καταστεί περισσότερο προσβάσιμη για τα άτομα με αναπηρία: η Ευρωπαϊκή πράξη για την προσβασιμότητα που καλύπτει προϊόντα και υπηρεσίες, η οδηγία για την προσβασιμότητα στο διαδίκτυο, ο Κώδικας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, η οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων και η νομοθεσία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας¹⁹. Έχουν θεσπιστεί ευρωπαϊκά πρότυπα προσβασιμότητας που αποσκοπούν στη στήριξη της εφαρμογής στο δομημένο περιβάλλον και στις ΤΠΕ και απευθύνονται σε οργανισμούς προκειμένου να υιοθετήσουν την προσέγγιση «καθολικός σχεδιασμός»²⁰. Οι ευρωπαϊκές πολιτικές προάγουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό και τις ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες χωρίς αποκλεισμούς και με τρόπο προσβάσιμο για τα άτομα με αναπηρία²¹. Στην πρόσφατη πρόταση για την αναθεώρηση της νομοθεσίας για την περιαγωγή²², η Επιτροπή συμπεριέλαβε συγκεκριμένα μέτρα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης για τελικούς χρήστες με αναπηρία.

64,3 % των ατόμων με αναπηρία ηλικίας 16 ετών και άνω έχουν σύνδεση ίντερνετ στο σπίτι τους έναντι **87,9 %** των ατόμων χωρίς αναπηρία

Τα δικαιώματα των επιβατών εγγυώνται το δικαίωμα πρόσβασης στις μεταφορές χωρίς διακρίσεις και το δικαίωμα δωρεάν παροχής συνδρομής σε επιβάτες με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα που ταξιδεύουν με αεροπορικά, σιδηροδρομικά, θαλάσσια μέσα μεταφοράς, με λεωφορείο ή πούλμαν²³. Το Βραβείο Προσβάσιμης Πόλης²⁴ αποτελεί κίνητρο για μια συνεκτική, διατομεακή προσέγγιση η οποία υπερβαίνει τα ελάχιστα πρότυπα που προβλέπει η νομοθεσία. Επιπλέον, η Επιτροπή έχει προτείνει να αρθούν, στο πλαίσιο της ανακαίνισης κτιρίων για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, τα εμπόδια στην προσβασιμότητα²⁵.

Οι κανόνες της ΕΕ καθιστούν τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϋπόθεση για να μπορούν τα κράτη μέλη να επωφελούνται από τα ταμεία επιμερισμένης διαχείρισης, ενώ

¹⁹ Οδηγία 2019/882/ΕΕ: [Ευρωπαϊκή πράξη για την προσβασιμότητα](#): οδηγία 2016/2102/ΕΕ: [Οδηγία για την προσβασιμότητα στο διαδίκτυο](#): οδηγία 2018/1972: [ευρωπαϊκός κώδικας ηλεκτρονικών επικοινωνιών](#): οδηγία 2018/1808: [οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων](#) και η νομοθεσία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της [συνθήκης του Μαρακές](#) για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε δημοσιευμένα έργα προς όφελος των τυφλών, των αμβλύων και των ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων.

²⁰ Πρότυπα προσβασιμότητας που είναι αποτέλεσμα των εντολών της Επιτροπής 376, 554, 420 και 473.

²¹ [Δήλωση του Τάλιν για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, 2017](#): [διακήρυξη του Βερολίνου για την ψηφιακή κοινωνία και την ψηφιακή διακυβέρνηση που βασίζεται στην αξία](#). Το διαστημικό πρόγραμμα της ΕΕ επίσης στηρίζει πολιτικές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με δεδομένα, πληροφορίες και υπηρεσίες.

²² Επιτροπή [COM(2021) 85 final]: [Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την περιαγωγή σε δημόσια δίκτυα κινητών επικοινωνιών εντός της Ένωσης \(Αναδιάρθρωση\)](#)

²³ [Δικαιώματα επιβατών στην ΕΕ](#): Διαλειτουργικότητα: [κανονισμός \(ΕΕ\) αριθ. 1300/2014 της Επιτροπής](#).

²⁴ Πρωτοβουλία της Επιτροπής: [Βραβείο Προσβάσιμης Πόλης](#).

²⁵ Σύσταση (ΕΕ) 2019/786 της Επιτροπής, της 8ης Μαΐου 2019, για την ανακαίνιση κτιρίων.

η αγορά προσβάσιμων αγαθών, υπηρεσιών και υποδομών είναι υποχρεωτική στο πλαίσιο των δημόσιων προμηθειών²⁶. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται επίσης να ενσωματώσουν τη χρηματοδότηση για την προσβασιμότητα στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Ωστόσο, εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικοί φραγμοί για τα άτομα με αναπηρία, οι οποίοι παρεμποδίζουν την κινητικότητα εντός και μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, και δεν επιτρέπουν την πρόσβαση σε πληροφορίες, προϊόντα, υπηρεσίες και στέγαση.

Για την επίτευξη μιας Ευρώπης χωρίς εμποδία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενσωματώσουν τη διάσταση της προσβασιμότητας σε όλες τις συναφείς πολιτικές και δράσεις, ιδίως σε όσες σχετίζονται με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, το κύμα ανακαινίσεων και το νέο ευρωπαϊκό Μπαουχάους, και οι επαγγελματίες θα πρέπει να λάβουν κατάρτιση όσον αφορά την προσβασιμότητα.

Σε επίπεδο ΕΕ, η Επιτροπή θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην ορθή εφαρμογή και αξιολόγηση όλων των ενωσιακών κανόνων που ρυθμίζουν την προσβασιμότητα και στον εντοπισμό των ελλείψεων και των αναγκών ενόψει περαιτέρω νομοθετικών ενεργειών²⁷. Η δράση σε ενωσιακό επίπεδο θα περιλαμβάνει επίσης εργασίες όσον αφορά την τυποποίηση και τις τεχνικές προδιαγραφές. Έως το 2023 η Επιτροπή θα εξετάσει τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς για τις υποστηρικτικές τεχνολογίες με σκοπό να εντοπίσει τυχόν ανάγκη για περαιτέρω δράση, καθώς οι ποικίλοι κανόνες που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη για την επιλεξιμότητα και την πιστοποίηση των προϊόντων ενδέχεται να αποβούν σε βάρος της ανταγωνιστικότητας των τιμών²⁸. Το 2021 η Επιτροπή, δίνοντας συνέχεια στην ανακοίνωση για το κύμα ανακαινίσεων, θα επανεξετάσει το νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, το οποίο έχει επίσης αντίκτυπο στις βελτιώσεις όσον αφορά την προσβασιμότητα ως αποτέλεσμα των απαιτήσεων ανακαίνισης²⁹.

---

²⁶ Πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό σχετικά με τον καθορισμό κοινών διατάξεων για τα ταμεία επιμερισμένης διαχείρισης [COM(2018)375 final] όπως τροποποιήθηκε από το έγγραφο COM(2020) 450 final· οδηγία 2014/24/ΕΕ [σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες](#).

²⁷ Αξιολόγηση των δικαιωμάτων των επιβατών αεροπορικών και πλωτών μεταφορών και των επιβατών λεωφορείων και πούλμαν όσον αφορά τα άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα (2021) με σκοπό την επανεξέταση των δικαιωμάτων των επιβατών στο κανονιστικό πλαίσιο (2021-2022)· αξιολόγηση της οδηγίας για την προσβασιμότητα στο διαδίκτυο (2022), επανεξέταση του ευρωπαϊκού κώδικα ηλεκτρονικών επικοινωνιών (2025).

²⁸ Οι εκθέσεις σχετικά με τα αποτελέσματα της παρακολούθησης και τη χρήση της διαδικασίας επιβολής, που θα υποβάλουν τα κράτη μέλη στην Επιτροπή για πρώτη φορά τον Δεκέμβριο του 2021 και εν συνεχεία ανά τριετία, θα αποτυπώνουν την πρόοδο που επιτυγχάνεται με την πάροδο του χρόνου όσον αφορά την πρακτική εφαρμογή της οδηγίας και την προσβασιμότητα των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές του δημόσιου τομέα.

²⁹ Μολονότι η υποχρέωση ανακαίνισης ενός ποσοστού δημόσιων κτιρίων ετησίως εφαρμόζεται προς το παρόν μόνο στην κεντρική κυβέρνηση, θα επεκταθεί στα κτίρια σε όλα τα επίπεδα δημόσιας διοίκησης, συμπεριλαμβανομένης της Επιτροπής.

Εμβληματική πρωτοβουλία:

Το 2022 η Επιτροπή θα δρομολογήσει ευρωπαϊκό κέντρο πόρων με την ονομασία **AccessibleEU** (προσβάσιμη ΕΕ), επιδιώκοντας να ενισχύσει τη συνοχή των πολιτικών για την προσβασιμότητα και να διευκολύνει την πρόσβαση σε συναφείς γνώσεις. Το εν λόγω πλαίσιο συνεργασίας θα φέρνει σε επαφή εθνικές αρχές που είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή και την επιβολή των κανόνων προσβασιμότητας και εμπειρογνώμονες και επαγγελματίες από όλους τους σχετικούς με την προσβασιμότητα τομείς, με στόχο την ανταλλαγή ορθών πρακτικών σε διατομεακό επίπεδο, την ενθάρρυνση της ανάπτυξης πολιτικών σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, καθώς και την ανάπτυξη εργαλείων και προτύπων για τη διευκόλυνση της εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου. Η Επιτροπή θα ξεκινήσει τις προπαρασκευαστικές εργασίες για το **AccessibleEU** στο πλαίσιο της νεοσύστατης **πλατφόρμας για την αναπηρία**³⁰.

Επίσης, η Επιτροπή:

- ✓ θα παράσχει, το 2021, πρακτική καθοδήγηση στα κράτη μέλη με στόχο, αφενός, την υποστήριξη της εφαρμογής των υποχρεώσεων σε σχέση με την προσβασιμότητα που προβλέπονται στις **οδηγίες σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων** και, αφετέρου, την προώθηση της κατάρτισης των δημόσιων αναθετουσών αρχών ώστε να προβαίνουν σε αγορές με γνώμονα την προσβασιμότητα·
- ✓ θα συμπεριλάβει, το 2021, την προσβασιμότητα και την ένταξη χωρίς αποκλεισμούς στην **ενισχυμένη στρατηγική της ΕΕ για την ψηφιακή διακυβέρνηση**, με έμφαση σε ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, ανά την Ευρώπη, οι οποίες είναι ανθρωποκεντρικές και φιλικές προς τον χρήστη και ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις προτιμήσεις των Ευρωπαίων πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των αναγκών των ατόμων με αναπηρία·
- ✓ θα αποτιμήσει, το 2022, την εφαρμογή της **οδηγίας για την προσβασιμότητα στο διαδίκτυο** και θα αξιολογήσει κατά πόσον η οδηγία θα πρέπει να αναθεωρηθεί για να αντιμετωπιστούν τυχόν ελλείψεις που θα διαπιστωθούν, όπως π.χ. όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, τις τεχνολογικές εξελίξεις και τη συνοχή με άλλη σχετική νομοθεσία της ΕΕ·
- ✓ θα επανεξετάσει, το 2021, σύμφωνα με τη στρατηγική για τη βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα, το **κανονιστικό πλαίσιο για τα δικαιώματα των επιβατών, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα**, κατά τις αεροπορικές μεταφορές, τις πλωτές μεταφορές και τις μεταφορές με λεωφορείο ή πούλμαν³¹.
- ✓ θα δρομολογήσει, έως το 2022, την **απογραφή των περιουσιακών στοιχείων των σιδηροδρομικών υποδομών**, π.χ. των προσβάσιμων τμημάτων σιδηροδρομικών σταθμών, με σκοπό τον εντοπισμό των υφιστάμενων εμποδίων και φραγμών στην προσβασιμότητα³².

³⁰ Βλ. υποσημείωση 7,3.

³¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM(2020)789 final]: [Στρατηγική για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα](#), σημεία 91 και 92, και παράρτημα, δράσεις 63 και 64. Οι αξιολογήσεις των δικαιωμάτων των επιβατών αεροπορικών μεταφορών για τα άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα και για τα δικαιώματα των επιβατών πλωτών μεταφορών και των επιβατών λεωφορείων και πούλμαν (2021) βρίσκονται σε εξέλιξη και θα πρέπει να ολοκληρωθούν κατά το πρώτο εξάμηνο του 2021.

³² [Εκτελεστικός κανονισμός \(ΕΕ\) 2019/772 της Επιτροπής](#).

- ✓ θα επανεξετάσει, το 2021, τον κανονισμό περί των προσανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του **διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών με στόχο την ενίσχυση της διάταξης για την προσβασιμότητα**³³.
- ✓ θα αναθεωρήσει, το 2021, τη δέσμη μέτρων για την αστική κινητικότητα με στόχο την ενίσχυση του **σχεδιασμού βιώσιμης κινητικότητας** που απαιτεί την έγκριση τοπικών σχεδίων κινητικότητας από τα κράτη μέλη, στα οποία θα λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες διαφόρων κοινωνικών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία³⁴.

3. Απόλαυση των δικαιωμάτων της ΕΕ

Τα άτομα με αναπηρία θα πρέπει να απολαμβάνουν όλα τα δικαιώματα σε ίση βάση με τα άλλα άτομα, ιδίως κατά τη μετακίνησή τους σε άλλο κράτος μέλος ή κατά τη συμμετοχή στην πολιτική ζωή.

3.1. Ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή

Κατά τη μετακίνησή τους σε άλλο κράτος μέλος για εργασία, σπουδές ή άλλους λόγους, τα άτομα με αναπηρία μπορεί να αντιμετωπίσουν δυσκολίες όσον αφορά την αναγνώριση της κατάστασης αναπηρίας τους. Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να αντιμετωπίζουν εμπόδια στην πρόσβαση σε υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της διερμηνείας νοηματικής γλώσσας, και σε παροχές για άτομα με αναπηρία στην εκάστοτε χώρα. Δυσκολίες μπορεί να θέτουν επίσης οι διασυνοριακές υπηρεσίες. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της αμοιβαίας αναγνώρισης της κατάστασης αναπηρίας σε τομείς όπως η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και οι παροχές που αφορούν τους όρους παροχής υπηρεσιών.

Εμβληματική πρωτοβουλία:

Η Επιτροπή θα προτείνει τη δημιουργία **Ευρωπαϊκής Κάρτας Αναπηρίας** έως το τέλος του 2023 με στόχο να αναγνωριστεί σε όλα τα κράτη μέλη. Θα βασιστεί στην εμπειρία από το εν εξελίξει πιλοτικό έργο για Ευρωπαϊκή Κάρτα Αναπηρίας³⁵ σε οκτώ κράτη μέλη καθώς και στο ευρωπαϊκό δελτίο στάθμευσης για άτομα με ειδικές ανάγκες.

3.2. Ενίσχυση της συμμετοχής στη δημοκρατική διαδικασία

Εθνικοί κανόνες στερουν από 800 000 πολίτες της ΕΕ με αναπηρία το δικαίωμα συμμετοχής στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με αιτιολογία την αναπηρία τους ή τα προβλήματα ψυχικής υγείας τους

Η πλήρης πολιτική συμμετοχή, όπως προβλέπεται στη ΣΗΕΔΑΑ, σημαίνει ότι τα άτομα με αναπηρία συμμετέχουν στις εκλογές, καθώς και στις πολιτικές διαδικασίες και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, σε ίση βάση με τους άλλους.

Στην πράξη, τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν συχνά δυσκολίες στην άσκηση των δικαιωμάτων τους λόγω περιορισμένης προσβασιμότητας (συμπεριλαμβανομένης

³³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1315/2013: [Προσανατολισμοί της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών](#).

Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM(2020)789 final]: [Στρατηγική για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα](#), σημείο 23, και παράρτημα, δράση 55.

³⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM(2020)789 final]: σημείο 37 και παράρτημα, δράση 20.

³⁵ [Ευρωπαϊκή Κάρτα Αναπηρίας: πιλοτικό έργο σε 8 κράτη μέλη](#) (Βέλγιο, Κύπρος, Εσθονία, Φινλανδία, Ιταλία, Μάλτα, Ρουμανία, Σλοβενία).

της έλλειψης πληροφοριών και της αδυναμίας επικοινωνίας στη νοηματική γλώσσα) ή λόγω περιορισμένης ικανότητας για δικαιοπραξία³⁶.

Στη σύστασή της σχετικά με τις εκλογές του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο³⁷, η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να προωθήσουν την άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων ομάδων που υποεκπροσωπούνται, μεταξύ άλλων και των ατόμων με αναπηρία. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν ήδη θεσπίσει στοχευμένες νομικές προσαρμογές, και το σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία³⁸ προωθεί την εν λόγω διαδικασία. Στην έκθεση της Επιτροπής για τη διεξαγωγή των εκλογών του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επισημαίνεται ότι εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο προόδου³⁹. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε τα κράτη μέλη να επισπεύσουν τις ανταλλαγές βέλτιστων πρακτικών⁴⁰ ώστε να βελτιώσουν τις συνθήκες για την πολιτική συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένης της προσβασιμότητας των πληροφοριών και των εκλογικών κέντρων.

Όπως εξαγγέλλεται στην έκθεση του 2020 για την ιθαγένεια⁴¹, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων με ειδικά στοχευμένες συνομιλίες στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δικτύου συνεργασίας για τις εκλογές⁴², και με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με σκοπό να εγγυηθεί τα πολιτικά δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία σε ισότιμη βάση με εκείνα των άλλων ατόμων. Τα άτομα με αναπηρία θα πρέπει να συμμετάσχουν πλήρως στη Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης.

Επίσης, η Επιτροπή:

- ✓ θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δικτύου συνεργασίας για τις εκλογές, προκειμένου να στηρίξει την πλήρη συμμετοχή στις εκλογές και την **προσβασιμότητα στις ευρωεκλογές** (τόσο για τους ψηφοφόρους όσο και για τους υποψηφίους), λαμβάνοντας υπόψη τους υποεκπροσωπούμενους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων των πολιτών με αναπηρία, προκειμένου να εγγυηθεί την άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία σε ίση βάση με τους άλλους·
- ✓ θα συζητήσει, το 2022, στο πλαίσιο της εκδήλωσης υψηλού επιπέδου για τις εκλογές που εξαγγέλθηκε στο σχέδιο δράσης για τη δημοκρατία, πρακτικές σχετικά με τη δημοκρατία χωρίς αποκλεισμούς με στόχο **τα ψηφοδέλτια να αντικατοπτρίζουν την πολυμορφία των κοινωνιών μας**·

³⁶ Πληροφοριακό γράφημα: Ενημερωτική έκθεση της ΕΟΚΕ (SOC/554), 2019: [Τα πραγματικά δικαιώματα ψήφου των ατόμων με αναπηρία στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου](#). Η οργάνωση των εκλογών στην ΕΕ ρυθμίζεται κυρίως σε επίπεδο κρατών μελών και υπάρχει πλήθος εθνικών νομοθεσιών που επηρεάζουν την πολιτική διαφήμιση και τις επικοινωνίες, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη διαφάνεια. Σημαντικός όγκος της ενωσιακής νομοθεσίας είναι συναφής στο πλαίσιο αυτό. Μεταξύ άλλων, αναφέρονται οι εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Ευρωπαϊκή Εκλογική Πράξη του 1976 και ο κανονισμός για το καθεστώς και τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και των ευρωπαϊκών πολιτικών. Η Επιτροπή δεν διαθέτει γενική αρμοδιότητα παρέμβασης σε εκλογικά ζητήματα. Με την επιφύλαξη του σεβασμού ορισμένων βασικών αρχών, όπως εκείνων που προβλέπονται στα άρθρα 2 και 14 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, εμπίπτει στην αρμοδιότητα και την ευθύνη των κρατών μελών να ορίζουν τις ειδικές προϋποθέσεις για τη διενέργεια των εκλογών, και των αρμόδιων εθνικών διοικητικών και δικαστικών αρχών να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με το εφαρμοστέο δίκαιο και τα συναφή πρότυπα.

³⁷ Σύσταση (ΕΕ) 2018/234 της Επιτροπής: [Ενίσχυση του ευρωπαϊκού χαρακτήρα και της αποτελεσματικής διεξαγωγής των εκλογών του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο](#).

³⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM(2020) 790 final]: [Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τη δημοκρατία](#).

³⁹ Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για τη βελτίωση των δεικτών και της συγκέντρωσης δεδομένων, λαμβάνοντας υπόψη τις ελλείψεις που εντοπίζονται στην εν λόγω έκθεση.

⁴⁰ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2020: [Απολογισμός των ευρωπαϊκών εκλογών](#).

⁴¹ Επιτροπή, 2020: [Έκθεση 2020 για την ιθαγένεια της ΕΕ](#): Ενδυνάμωση των πολιτών και προστασία των δικαιωμάτων τους.

⁴² [Ευρωπαϊκό δίκτυο συνεργασίας για τις εκλογές](#).

- ✓ θα εκπονήσει, το 2023, στη βάση αυτή και σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δικτύου συνεργασίας για τις εκλογές, έναν **οδηγό ορθής εκλογικής πρακτικής**, στον οποίο θα εξετάζεται η **συμμετοχή** πολιτών με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία·
- ✓ θα επιδιώξει να **εξετάσει τις ανάγκες των πολιτών με αναπηρία στην επιτομή για την ηλεκτρονική ψηφοφορία** που προβλέπεται στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία·
- ✓ θα στηρίξει τη δημοκρατική συμμετοχή χωρίς αποκλεισμούς, μεταξύ άλλων για άτομα με αναπηρία, μέσα από το νέο πρόγραμμα «**Ιθαγένεια, ισότητα, δικαιώματα και αξίες**» (CERV).

4. Αξιοπρεπής ποιότητα ζωής και ανεξάρτητη διαβίωση

Η ανεξάρτητη διαβίωση, οι ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες απασχόλησης, η προσβάσιμη και χωρίς αποκλεισμούς στέγαση, η συμμετοχή στη διά βίου μάθηση, η κατάλληλη κοινωνική προστασία και η ενισχυμένη κοινωνική οικονομία αποτελούν προϋπόθεση για την αξιοπρεπή διαβίωση όλων των ατόμων με αναπηρία.

Πάνω από 1 εκατομμύριο παιδιά και ενήλικες με αναπηρία ηλικίας κάτω των 65 και **περισσότερα από 2 εκατομμύρια άτομα** ηλικίας 65 ετών και άνω ζουν σε ιδρύματα

Το 50,8 % των ατόμων με αναπηρία έχουν απασχόληση σε σύγκριση με το **75 %** των ατόμων χωρίς αναπηρία

Το 37,6 % των ατόμων με αναπηρία είναι ανεργά σε σύγκριση με το **17,6 %** των ατόμων χωρίς αναπηρία

Το 28,4 % των ατόμων με αναπηρία αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού έναντι του **18,4 %** των ατόμων χωρίς αναπηρία

4.1. Ανάπτυξη της ανεξάρτητης διαβίωσης και ενίσχυση των υπηρεσιών σε επίπεδο τοπικής κοινότητας

Τα άτομα με αναπηρία, όλων των ηλικιών, έχουν ισότιμο δικαίωμα στην ανεξάρτητη διαβίωση και την ένταξη στην κοινότητα, με επιλογές ίσες με τους άλλους ανθρώπους όσον αφορά τον τόπο διαμονής τους και το πώς και με ποιον ζουν. Την τελευταία δεκαετία η χρηματοδότηση από την ΕΕ έχει συμβάλει σημαντικά στην ανεξάρτητη διαβίωση και στην ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην κοινότητα⁴³. Η ανεξάρτητη διαβίωση απαιτεί ένα διαφοροποιημένο τοπίο ποιοτικών, προσβάσιμων, προσωποκεντρικών και οικονομικά προσιτών υπηρεσιών σε επίπεδο τοπικής κοινότητας και οικογένειας, οι οποίες περιλαμβάνουν προσωπική βοήθεια, ιατρική περίθαλψη και παρεμβάσεις από κοινωνικούς λειτουργούς, διευκολύνοντας έτσι τις καθημερινές δραστηριότητες και παρέχοντας επιλογές στα άτομα με αναπηρία και στις οικογένειές τους.

Οι γενικές υπηρεσίες υποστήριξης πρέπει να είναι προσβάσιμες και χωρίς αποκλεισμούς για τα παιδιά με αναπηρία και τους ηλικιωμένους και, παράλληλα, να λαμβάνουν υπόψη το φύλο και τις πολιτισμικές πτυχές.

Ωστόσο, πολλά άτομα με αναπηρία, ενήλικες και παιδιά, ιδίως αυτά που ζουν σε ιδρύματα, βρίσκονται αποκομμένα από τη ζωή της κοινότητας και χωρίς τη δυνατότητα

⁴³ [Χρηματοδότηση από την ΕΕ και αποϊδρυματοποίηση](#): τα ιδρύματα διαμονής μακράς διάρκειας εξαιρούνταν από την ενωσιακή χρηματοδότηση.

να ελέγξουν την καθημερινότητά τους⁴⁴. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στην ανεπαρκή παροχή κατάλληλων υπηρεσιών σε επίπεδο τοπικής κοινότητας, ανεπαρκούς στέγασης και τεχνικών βοηθημάτων, καθώς και στην περιορισμένη διαθεσιμότητα όσον αφορά τη στήριξη των οικογενειών και την προσωπική βοήθεια, μεταξύ άλλων στον τομέα της ψυχικής υγείας⁴⁵. Η κατάσταση είναι ιδιαίτερα δύσκολη σε απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές. Η πανδημία COVID-19 ανέδειξε και όξυνε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα άτομα που ζουν σε ιδρύματα.

Η ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται μεταξύ και εντός των κρατών μελών ποικίλλει⁴⁶. Επιπλέον, ο τομέας πλήττεται από ελλείψεις σε εργατικό δυναμικό και από τις δύσκολες συνθήκες εργασίας. Οι ηλικιωμένοι με αναπηρία που ζουν σε αγροτικές περιοχές αντιμετωπίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό ανεπαρκή παροχή κοινωνικών και υγειονομικών υπηρεσιών⁴⁷. Η εξασφάλιση πρόσβασης σε τέτοιες υπηρεσίες σε περιοχές με χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα θίγεται στην πράσινη βίβλο σχετικά με τη γήρανση⁴⁸ και θα εξεταστεί περαιτέρω στο πλαίσιο του επερχόμενου μακροχρόνιου οράματος για τις αγροτικές περιοχές.

Για τον σκοπό αυτό απαιτείται ενισχυμένη δράση από τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα στηρίξει τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές στις προσπάθειές τους για αποϊδρυματοποίηση και ανεξάρτητη διαβίωση, μεταξύ άλλων μέσω των ταμείων επιμερισμένης διαχείρισης της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027, μέσω του κύματος ανακαινίσεων, της συνιστώσας ανακαίνισης των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης⁴⁹.

Ο επιταχυνόμενος ψηφιακός μετασχηματισμός και η πράσινη μετάβαση παρέχουν ευκαιρίες, καθώς αξιοποιούν τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), την τεχνητή νοημοσύνη και τη ρομποτική για τον σχεδιασμό επιτόπιων και απομακρυσμένων υπηρεσιών ειδικά προσαρμοσμένων στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία. Η αποτελεσματική χρήση των εν λόγω τεχνολογιών απαιτεί την άρση των εμποδίων προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία και την επένδυση στις ψηφιακές τους δεξιότητες.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες:

Έως το 2023 η Επιτροπή θα εκδώσει καθοδήγηση συνιστώντας στα κράτη μέλη βελτιώσεις **όσον αφορά την ανεξάρτητη διαβίωση και την ένταξη στην κοινότητα**, προκειμένου να εξασφαλίζεται η δυνατότητα των ατόμων με αναπηρία να ζουν σε προσβάσιμη στέγαση με υποστηριζόμενες υπηρεσίες εντός της κοινότητας ή να εξακολουθούν να ζουν στην κατοικία τους (συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων προσωπικής βοήθειας).

⁴⁴ N. Crowther (ANED), 2019: [The right to live independently and to be included in the community in European States \[Το δικαίωμα της ανεξάρτητης διαβίωσης και της ένταξης στην κοινότητα στα ευρωπαϊκά κράτη\]](#).

⁴⁵ Coface – FamiliesEurope (2020): [Disability and the Family \[Αναπηρία και οικογένεια\]](#).

⁴⁶ Ακαδημαϊκό δίκτυο Ευρωπαίων εμπειρογνομόνων (ANED), 2018: [Mainstreaming Disability Rights in the European Pillar of Social Rights – a compendium \[Ενσωματώνοντας τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων - επιτομή\]](#), σ. 94 και επ.

⁴⁷ ΟΟΣΑ, 2020. [Policies for present and future service delivery across territories \[Πολιτικές για την παροχή υπηρεσιών μεταξύ επικρατειών στο παρόν και το μέλλον\]](#).

⁴⁸ Επιτροπή [COM(2021) 50 final]: [Πράσινη βίβλος σχετικά με τη γήρανση](#).

⁴⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης, ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 1.

Αξιοποιώντας το υφιστάμενο εθελοντικό ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες, η Επιτροπή θα παρουσιάσει, έως το 2024, ένα **ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας για κοινωνικές υπηρεσίες αριστείας για άτομα με αναπηρία**, με στόχο τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών για τα άτομα με αναπηρία και την ενίσχυση της ελκυστικότητας θέσεων απασχόλησης στον εν λόγω τομέα, μεταξύ άλλων μέσα από την αναβάθμιση δεξιοτήτων και την επανειδίκευση των παρόχων υπηρεσιών.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- ✓ να εφαρμόζουν **ορθές πρακτικές αποϊδρυματοποίησης** στον τομέα της ψυχικής υγείας και όσον αφορά όλα τα άτομα με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, ώστε να ενισχυθεί η μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα σε υπηρεσίες παροχής στήριξης σε επίπεδο τοπικής κοινότητας·
- ✓ να προάγουν και να διασφαλίζουν χρηματοδότηση για **προσβάσιμη κοινωνική στέγαση χωρίς αποκλεισμούς για την αναπηρία**, μεταξύ άλλων για ηλικιωμένους με αναπηρία, και να εξετάσουν τις δυσκολίες των αστέγων με αναπηρία.

4.2. Ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων για νέες θέσεις απασχόλησης

Οι σωστές δεξιότητες και τα επαγγελματικά προσόντα είναι προαπαιτούμενο για την απόκτηση πρόσβασης και για την επιτυχία στην αγορά εργασίας. Όπως προβλέπεται στο ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων⁵⁰, για τον σκοπό αυτό απαιτούνται εθνικές στρατηγικές για τις δεξιότητες που θα πρέπει επίσης να καλύπτουν τις ειδικές ανάγκες των ατόμων με αναπηρία. Πρέπει να εξασφαλίζεται ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση και σε κατάρτιση προσανατολισμένη στην αγορά εργασίας σε όλα τα επίπεδα. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα να προσαρμόζουν τις πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία με τρόπο που συνάδει με τη ΣΗΕΔΑΑ.

Παρά το δικαίωμα πρόσβασης στη γενική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, το ποσοστό των νέων με αναπηρία που παραπέμπονται σε ειδικές επαγγελματικές σχολές είναι υψηλό. Τούτο οφείλεται συχνά στη γενική έλλειψη προσβασιμότητας και εύλογης προσαρμογής⁵¹, καθώς και στην ανεπαρκή υποστήριξη που παρέχεται στους εκπαιδευόμενους με αναπηρία στα περιβάλλοντα γενικής επαγγελματικής κατάρτισης. Η μετάβαση στην ανοιχτή αγορά εργασίας είναι δυσκολότερη σε σχέση με τα γενικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Επιπλέον, η συμμετοχή ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση ενηλίκων είναι χαμηλότερη σε σχέση με τη συμμετοχή των ατόμων χωρίς αναπηρία⁵².

Η σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ)⁵³ για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα καλεί τα κράτη μέλη να σχεδιάσουν επαγγελματικά προγράμματα χωρίς αποκλεισμούς και προσβάσιμα για ευάλωτες ομάδες, όπως τα άτομα με αναπηρία. Η ανανεωμένη ευρωπαϊκή συμμαχία για θέσεις μαθητείας θα συμβάλλει στην ανταλλαγή γνώσεων

⁵⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM(2020)274 final]: [Ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων](#) για τη βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα.

⁵¹ Βλ. ANED, 2018, σ. 103 και επ.· «Εύλογη προσαρμογή» σημαίνει την απαραίτητη και κατάλληλη τροποποίηση και προσαρμογή, η οποία δεν επιφέρει δυσανάλογο ή περιττό φόρτο εργασίας, όταν αυτό είναι απαραίτητο σε μια συγκεκριμένη περίπτωση (άρθρο 2 της ΣΗΕΔΑΑ).

⁵² EU SILC (2018).

⁵³ Σύσταση του Συμβουλίου ([2020/C 417/01](#)).

σχετικά με την αξιοποίηση των προγραμμάτων μαθητείας ως εργαλείου κοινωνικής ένταξης και θα ενθαρρύνει τις δεσμεύσεις για ποιοτικά προγράμματα μαθητείας που παρέχουν στήριξη σε μαθητές με αναπηρία. Μέσω της ενίσχυσης των «εγγυήσεων για τη νεολαία»⁵⁴, η Επιτροπή στηρίζει την προσέγγιση των νέων με αναπηρία και την ενεργοποίησή τους.

Προκειμένου οι προσπάθειες στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης να μεταφραστούν σε συμμετοχή στην αγορά εργασίας, σημαντικός θα είναι ο ρόλος των συμβούλων καθοδήγησης και ιδίως των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης. Στο θεματολόγιο δεξιοτήτων η Επιτροπή δεσμεύεται να ενώσει τις δυνάμεις της με το ευρωπαϊκό δίκτυο δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης για την ανάπτυξη της μάθησης από ομοτίμους, προκειμένου να αναδειχτούν οι δεξιότητες που είναι απαραίτητες στην αγορά εργασίας και να επισπευσθεί η παροχή υπηρεσιών καθοδήγησης, τόσο για άτομα που απασχολούνται όσο και για ευάλωτες ομάδες, και για την αντιμετώπιση των ελλείψεων σε δεξιότητες, συχνά σε συνεργασία με κοινωνικές επιχειρήσεις για την ένταξη στην αγορά εργασίας. Όπως ανακοινώθηκε στο σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027⁵⁵, τα κράτη μέλη θα λάβουν στήριξη για την εξασφάλιση υποστηρικτικών τεχνολογιών και για την παροχή προσβάσιμου περιβάλλοντος και περιεχομένου ψηφιακής μάθησης.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- ✓ να θέσουν στόχους για τη συμμετοχή ενηλίκων με αναπηρία στη **μάθηση** με σκοπό την αύξηση της συμμετοχής τους, και να εξασφαλίσουν ότι οι **εθνικές στρατηγικές για τις δεξιότητες** καλύπτουν τις ειδικές ανάγκες των ατόμων με αναπηρία, ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο θεματολόγιο δεξιοτήτων και στο σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων·
- ✓ να θεσπίσουν στοχευμένα μέτρα και ευέλικτες μορφές κατάρτισης ώστε να διασφαλίσουν **προσβάσιμα και χωρίς αποκλεισμούς προγράμματα ΕΕΚ**, μεταξύ άλλων για άτομα με αναπηρία·
- ✓ αξιοποιώντας τα αποτελέσματα του **σχεδίου στρατηγικής για την τομεακή συνεργασία σχετικά με τις δεξιότητες** στο πλαίσιο του συμφώνου για τις δεξιότητες, να υποστηρίξουν περαιτέρω τη συνεργασία μεταξύ των σχετικών ενδιαφερόμενων φορέων της κοινωνικής οικονομίας, μεταξύ άλλων, με τον προσδιορισμό των αναγκών για ψηφιακές δεξιότητες και με την εφαρμογή υποστηρικτικής τεχνολογίας για καλύτερη απασχολησιμότητα.

4.3. Ενίσχυση της πρόσβασης σε ποιοτικές και βιώσιμες θέσεις εργασίας

Η συμμετοχή στην απασχόληση είναι ο βέλτιστος τρόπος εξασφάλισης οικονομικής αυτονομίας και κοινωνικής ένταξης. Το χάσμα στην απασχόληση μεταξύ ατόμων με και χωρίς αναπηρία εξακολουθεί να είναι υψηλό: τα άτομα με αναπηρία έχουν τα χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης, πλήττονται δυσανάλογα από την ανεργία και αποχωρούν νωρίτερα από την αγορά εργασίας. Μεγάλος αριθμός ατόμων με σοβαρή αναπηρία δεν απασχολείται στην ανοιχτή αγορά εργασίας, αλλά σε εγκαταστάσεις που παρέχουν την αποκαλούμενη προστατευόμενη απασχόληση. Τα προγράμματα αυτά είναι πολυσχιδή και δεν διασφαλίζουν, στο σύνολό τους, επαρκείς συνθήκες εργασίας ή

⁵⁴ Σύσταση του Συμβουλίου (2020/C 372/01): [Ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία](#).

⁵⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM/2018/022]: [Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση](#).

επαρκή εργασιακά δικαιώματα για τα άτομα με αναπηρία, ούτε οδούς προς την ανοιχτή αγορά εργασίας⁵⁶. Η στέρηση ικανότητας για δικαιοπραξία μπορεί να περιορίζει την ικανότητα ατόμων με νοητική ή ψυχική αναπηρία να συνάψουν συμβάσεις ή να ξεκινήσουν μια επιχειρηματική δραστηριότητα, με αποτέλεσμα η αυτοαπασχόληση και η επιχειρηματικότητα να καθίστανται ανέφικτες.

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης της στρατηγικής για την αναπηρία για την περίοδο 2010-2020 η απασχόληση προσδιορίστηκε ως μία από τις πέντε πρώτες προτεραιότητες πολιτικές για μελλοντικές δράσεις. Για να βελτιωθούν οι επιδόσεις των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να στηρίζει τα κράτη μέλη στην εφαρμογή των σχετικών κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση μέσω του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, αναπτύσσοντας στατιστικά εργαλεία και προωθώντας τις ανταλλαγές βέλτιστων πρακτικών στο πλαίσιο της κοινωνικής ανοικτής μεθόδου συντονισμού. Το ξεκλείδωμα των δυνατοτήτων και των ταλέντων των ατόμων με αναπηρία θα ευνοήσει τόσο τα άτομα και την οικονομία όσο και τη συνοχή της κοινωνίας στο σύνολό της. Ενώ η οδηγία της ΕΕ για την ισότητα στην απασχόληση⁵⁷ συμβάλλει σημαντικά στην προώθηση των ίσων δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στην απασχόληση, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις εύλογες προσαρμογές στον χώρο εργασίας, χρειάζεται να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες ώστε να εξασφαλιστούν καλύτερα αποτελέσματα στην αγορά εργασίας για τα άτομα με αναπηρία.

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να διασφαλίζει την αυστηρή εφαρμογή των δικαιωμάτων που προβλέπονται στην οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση από τα κράτη μέλη και θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας το 2021. Στην έκθεση θα εξετάζεται επίσης αν τα κράτη μέλη έχουν τηρήσει τη σύσταση της Επιτροπής να εξετάσουν το ενδεχόμενο ορισμού φορέα ισότητας για την αντιμετώπιση διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας και γενετήσιου προσανατολισμού στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας⁵⁸.

Τα κράτη μέλη μπορούν να αξιοποιήσουν τις ενισχυμένες εγγυήσεις για τη νεολαία για τη στήριξη των νέων με αναπηρία. Άλλες ομάδες που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής είναι γυναίκες και άτομα με ψυχοκοινωνική αναπηρία.

Η Επιτροπή θα στηρίζει επίσης πολιτικές απασχόλησης στα κράτη μέλη ενθαρρύνοντας την κοινωνική οικονομία, η οποία παρέχει υπηρεσίες για άτομα με αναπηρία, συμβάλλει στη σύνδεση των ατόμων με αναπηρία με την απασχόληση στην ανοιχτή αγορά εργασίας και παρέχει ευκαιρίες απασχόλησης⁵⁹. Η κατάσταση στον τομέα αυτό ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Προκειμένου να παράσχει στήριξη στα κράτη μέλη όσον αφορά την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης των μειονεκτουσών ομάδων, η ενωσιακή νομοθεσία για τις δημόσιες προμήθειες προβλέπει συμβάσεις που ανατίθενται κατ' αποκλειστικότητα, ενώ το ενωσιακό δίκαιο ανταγωνισμού επιτρέπει ειδική κρατική ενίσχυση για την πρόσληψη εργαζομένων με αναπηρία. Παράλληλα, τα κράτη μέλη αναπτύσσουν πολιτικές «επιχειρηματικότητας χωρίς αποκλεισμούς», οι οποίες απευθύνονται σε υποεκπροσωπούμενες ομάδες, όπως γυναίκες, νέους και μετανάστες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία.

⁵⁶ ANED, 2018, σ. 184 και επ.:

⁵⁷ Οδηγία του Συμβουλίου (2000/78/ΕΚ): [Διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία](#).

⁵⁸ Σύσταση (ΕΕ) 2018/951 της Επιτροπής: [Πρότυπα για τους φορείς ισότητας](#).

⁵⁹ [Κοινωνική οικονομία στην ΕΕ](#). Η κοινωνική οικονομία περιλαμβάνει συνεταιρισμούς, εταιρείες αλληλασφάλισης, μη κερδοσκοπικές ενώσεις, ιδρύματα, κοινωνικές επιχειρήσεις.

Εμβληματική πρωτοβουλία:

Το 2022 η Επιτροπή θα παρουσιάσει **δέσμη μέτρων με στόχο τη βελτίωση των επιδόσεων των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας**, επιδιώκοντας τη συνεργασία με το ευρωπαϊκό δίκτυο δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, με κοινωνικούς εταίρους και οργανώσεις ατόμων με αναπηρίες. Η εν λόγω δέσμη μέτρων θα στηρίζει τα κράτη μέλη στην υλοποίηση των σχετικών κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση μέσω του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Θα παρέχει κατευθυντήριες γραμμές και θα υποστηρίζει την αμοιβαία μάθηση όσον αφορά την ενίσχυση των δυνατοτήτων των υπηρεσιών απασχόλησης και ένταξης, την προαγωγή των ευκαιριών πρόσληψης μέσα από θετική δράση και την καταπολέμηση των στερεοτύπων, την εξασφάλιση των εύλογων προσαρμογών, την εξασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία καθώς προγραμμάτων επαγγελματικής αποκατάστασης σε περίπτωση χρόνιων ασθενειών ή ατυχημάτων και τη διερεύνηση ποιοτικών θέσεων απασχόλησης στο πλαίσιο της προστατευόμενης απασχόλησης και διόδων προς την ανοιχτή αγορά εργασίας.

Επίσης, η Επιτροπή:

- ✓ θα δημοσιεύσει, το 2021, έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της **οδηγίας της ΕΕ για την ισότητα στην απασχόληση**⁶⁰ και, αν κριθεί σκόπιμο, θα συνεχίσει με νομοθετική πρόταση που θα αποσκοπεί ειδικά στην ενίσχυση του ρόλου των φορέων ισότητας·
- ✓ θα εκδώσει, το 2021, **σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία** με στόχο τη βελτίωση του περιβάλλοντος που ευνοεί την κοινωνική οικονομία, συμπεριλαμβανομένων ευκαιριών για άτομα με αναπηρία μέσω κοινωνικών επιχειρήσεων και με επίκεντρο την ένταξη στην ανοιχτή αγορά εργασίας·

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- ✓ να θέσουν, έως το 2024, **στόχους για την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία και τη μείωση του χάσματος των ποσοστών απασχόλησης** μεταξύ των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων χωρίς αναπηρία, ώστε να επιτευχθεί ο πρωταρχικός στόχος απασχόλησης για το 2030 που προτείνεται στο σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, το οποίο έχει υποβληθεί προς έγκριση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο·
- ✓ να ενισχύσουν τις δυνατότητες των **υπηρεσιών απασχόλησης** για τα άτομα με αναπηρία και να βελτιώσουν τη συνεργασία με κοινωνικούς εταίρους και οργανώσεις ατόμων με αναπηρίες για τον σκοπό αυτό·
- ✓ να διευκολύνουν **την αυτοαπασχόληση και την επιχειρηματικότητα**, μεταξύ άλλων για άτομα με νοητική και ψυχοκοινωνική αναπηρία, μέσα από την παροχή στήριξης σχετικά με νομικά και επιχειρηματικά θέματα, μεταξύ άλλων με τη χρήση κονδυλίων της ΕΕ.

4.4. Εδραίωση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας

Παράλληλα με τη δίκαιη απασχόληση, η επαρκής κοινωνική προστασία, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων συνταξιοδότησης, είναι βασικό

⁶⁰ Η έκθεση αυτή θα παρουσιαστεί από κοινού με την έκθεση σχετικά με την οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής.

προαπαιτούμενο για την εξασφάλιση επαρκούς εισοδήματος για ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους.

Σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και τη ΣΗΕΔΑΑ, τα κράτη μέλη έχουν εντατικοποιήσει τις μεταρρυθμίσεις των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των πλαισίων αξιολόγησης της αναπηρίας και των σχετικών παροχών. Όλες οι χώρες έχουν θεσπίσει μέτρα για την παροχή εισοδήματος αντικατάστασης για τα άτομα με αναπηρία. Οι προσωπικοί προϋπολογισμοί και η οικονομική στήριξη, μεταξύ άλλων για τους φροντιστές, εξελίσσονται σε κοινή πρακτική⁶¹. Σημαντικός αριθμός κρατών μελών έχουν λάβει στήριξη από την Επιτροπή, μέσω του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων, προκειμένου να μεταρρυθμίσουν τα εθνικά συστήματα κοινωνικής προστασίας⁶².

Ωστόσο, ο στόχος ενός επαρκούς επιπέδου διαβίωσης για όλους δεν έχει ακόμη επιτευχθεί. Η ανεπαρκής συμμετοχή στην αγορά εργασίας, σε συνδυασμό με την ανεπαρκή κοινωνική προστασία και τις επιπρόσθετες δαπάνες που σχετίζονται με την αναπηρία, συμπεριλαμβανομένης της φροντίδας από την οικογένεια, είναι οι κύριοι λόγοι για τους οποίους τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο οικονομικής φτώχειας. Τα κριτήρια επιλεξιμότητας για επιδόματα αναπηρίας ενίοτε λειτουργούν ως φραγμός για την απασχόληση.

Η Επιτροπή:

- ✓ θα δρομολογήσει, το 2022, **μελέτη για την κοινωνική προστασία και τις υπηρεσίες για άτομα με αναπηρία** με στόχο να εξετάσει ορθές πρακτικές που σχετίζονται με επιδόματα αναπηρίας, συντάξεις γήρατος, ασφάλεια υγείας, χρηματικές και μη χρηματικές παροχές, καθώς και με επιπρόσθετες δαπάνες λόγω αναπηρίας·
- ✓ θα παρέχει καθοδήγηση ώστε να στηρίξει τα κράτη μέλη σε περαιτέρω **μεταρρυθμίσεις της κοινωνικής προστασίας** που επικεντρώνονται στα άτομα με αναπηρία και στα πλαίσια αξιολόγησης της αναπηρίας, μεταξύ άλλων κατόπιν αιτήματος στο Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- ✓ να ορίσουν μέτρα για την περαιτέρω **αντιμετώπιση των ελλείψεων στην κοινωνική προστασία για τα άτομα με αναπηρία**, ώστε να περιοριστούν οι ανισότητες, μεταξύ άλλων με την αποζημίωση των επιπρόσθετων δαπανών που σχετίζονται με την αναπηρία και με την επιλεξιμότητα για παροχές αναπηρίας.

5. Ίση πρόσβαση και μη διάκριση

Τα άτομα με αναπηρία έχουν το δικαίωμα προστασίας από κάθε μορφή διάκρισης και βίας, έχουν ίσες ευκαιρίες στη δικαιοσύνη και στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τη στέγαση, την αναψυχή, τον ελεύθερο χρόνο, τον αθλητισμό και τον τουρισμό, και χαίρουν ίσης πρόσβασης σε όλες τις υπηρεσίες υγείας.

⁶¹ ANED, 2018, σ. 12, 62 και επ.: Βλ. επίσης: Διεθνής Οργάνωση Εργασίας: [Disability-inclusive social protection \[Κοινωνική προστασία χωρίς αποκλεισμούς για τα άτομα με αναπηρία\]](#).

⁶² Για την περίοδο 2021-2027 το πρόγραμμα αυτό αντικαθίσταται από το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης, το οποίο έχει ευρύτερη αποστολή και αυξημένο προϋπολογισμό ύψους 864,4 εκατ. EUR.

Το **52 %** των ατόμων με αναπηρία αισθάνονται ότι υφίστανται διακρίσεις

4 φορές περισσότερα άτομα με αναπηρία σε σχέση με άτομα χωρίς αναπηρία αναφέρουν ότι δεν καλύπτονται οι ανάγκες τους για υγειονομική περίθαλψη

Το **20,3 %** των νέων με αναπηρία εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο έναντι του **9,8 %** των νέων χωρίς αναπηρία

Μόλις το **29,4 %** των ατόμων με αναπηρία έχουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σύγκριση με το **43,8 %** των ατόμων χωρίς αναπηρία

5.1. Βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, της νομικής προστασίας, της ελευθερίας και της ασφάλειας

Τα άτομα με αναπηρία θα πρέπει να έχουν αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, συμπεριλαμβανόμενης της παροχής κατάλληλων προσαρμογών. Στην πράξη, υπάρχουν πρακτικά και νομικά κωλύματα που δεν επιτρέπουν στα άτομα με αναπηρία να προσέρχονται ως μάρτυρες σε ποινικές και αστικές διαδικασίες, να προασπίζονται τα δικαιώματά τους ως θύματα, ύποπτοι ή κατηγορούμενοι, ακόμα και να συμμετέχουν υπό την επαγγελματική τους ιδιότητα ως δικαστές, δικηγόροι και εισαγγελείς. Νομικά εμπόδια υφίστανται ιδίως όταν πρόκειται για άτομα με νοητική αναπηρία, ψυχοκοινωνική αναπηρία ή με προβλήματα ψυχικής υγείας, καθώς συχνά τα εν λόγω άτομα έχουν περιορισμένη ή καθόλου ικανότητα για δικαιοπραξία.

Στην πρωτοβουλία της για την ψηφιοποίηση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων και την κατάρτιση των επαγγελματιών⁶³ η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη την αναπηρία σύμφωνα με τη ΣΗΕΔΑΑ. Η ψηφιοποίηση των δικαστικών συστημάτων είναι ουσιαστικής σημασίας για τη βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρία, όταν παρέχεται προσβασιμότητα. Η Επιτροπή θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις γυναίκες με αναπηρία, οι οποίες έχουν από δύο έως πέντε φορές μεγαλύτερη πιθανότητα να υποστούν βία σε σχέση με άλλες γυναίκες⁶⁴, καθώς επίσης και στα άτομα με αναπηρία που ζουν σε ιδρύματα. Στο πλαίσιο της στρατηγικής της για τους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης, η Επιτροπή θα επικεντρωθεί στην προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων στον ψηφιακό χώρο και στην αναβάθμιση της κατάρτισης των επαγγελματιών του νομικού κλάδου σχετικά με τη νομοθεσία της ΕΕ για την αναπηρία, συμπεριλαμβανομένης της ΣΗΕΔΑΑ.

Η Επιτροπή:

- ✓ θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη με στόχο την εφαρμογή της Σύμβασης της Χάγης του 2000 για τη διεθνή προστασία των ευάλωτων ενηλίκων κατά συμμόρφωση με τη ΣΗΕΔΑΑ, μεταξύ άλλων μέσω της εκπόνησης **μελέτης για την προστασία των ευάλωτων ενηλίκων σε διασυνοριακές καταστάσεις**, ιδίως δε των ενηλίκων με διανοητική αναπηρία, με σκοπό την προετοιμασία ενόψει της κύρωσής της από όλα τα κράτη μέλη·
- ✓ θα δρομολογήσει **μελέτη σχετικά με δικονομικές εγγυήσεις για ευάλωτους ενήλικες σε ποινικές διαδικασίες**, και θα αξιολογήσει την ανάγκη για

⁶³ Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM(2020) 710 final]: [Η ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση](#). Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM(2020) 258 final]: [Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων 2020-2025](#). Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM(2020) 713 final]: Διασφάλιση της δικαιοσύνης στην ΕΕ — [Στρατηγική για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση 2021-2024](#).

⁶⁴ Στο [ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση των γυναικών με αναπηρίες](#) (2018/26855RSP), το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επισημαίνει επίσης ότι το 34 % των γυναικών με πρόβλημα υγείας ή αναπηρία έχουν βιώσει σωματική ή σεξουαλική βία από σύντροφο στη διάρκεια της ζωής τους.

νομοθετικές προτάσεις που αποσκοπούν στην **ενίσχυση της στήριξης και της προστασίας των ευάλωτων ενηλίκων** που έχουν πέσει θύματα εγκλήματος, σύμφωνα με τη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων (2020-2025).

- ✓ θα παράσχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη σχετικά με την **πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στη δικαιοσύνη** στην ΕΕ, με βάση τις διεθνείς κατευθύνσεις των Ηνωμένων Εθνών⁶⁵.
- ✓ θα καταρτίσει μέτρα για τη στήριξη των κρατών μελών όσον αφορά την προώθηση της συμμετοχής ατόμων με αναπηρία ως **επαγγελματιών** στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης και τη συλλογή ορθών πρακτικών για την **υποστηριζόμενη λήψη αποφάσεων**.

5.2. Ίση πρόσβαση στην κοινωνική προστασία, την υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση και σε προϊόντα και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης

Η καταπολέμηση κάθε διάκρισης σε βάρος ατόμων με αναπηρία βρίσκεται στο επίκεντρο της ΣΗΕΔΑΑ. Η ΕΕ έχει θεσπίσει ένα ολοκληρωμένο σύνολο νομοθετικών κειμένων για την κατάργηση των διακρίσεων προκειμένου να διασφαλίζει την ίση μεταχείριση ανεξαρτήτως φύλου, γενετήσιου προσανατολισμού, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, ηλικίας, θρησκείας ή πεποιθήσεων⁶⁶. Η οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση προβλέπει μέτρα για την εξασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των ατόμων με αναπηρία.

Υπάρχουν ελλείψεις στην ενωσιακή νομοθεσία όσον αφορά τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των ατόμων με αναπηρία εκτός του τομέα της απασχόλησης, όπως στους τομείς της κοινωνικής προστασίας, της υγειονομικής περίθαλψης, της εκπαίδευσης⁶⁷ και όσον αφορά τη πρόσβαση σε προϊόντα και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης. Εν αναμονή της έγκρισης της πρότασης της Επιτροπής για οδηγία του Συμβουλίου σχετικά με την ίση μεταχείριση⁶⁸, οι συνεχιζόμενες ανισότητες και διακρίσεις αναδεικνύουν την ανάγκη για περαιτέρω εξέλιξη της νομοθεσίας της ΕΕ.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- ✓ να διευκολύνουν την έγκριση της **πρότασης της Επιτροπής για μια οριζόντια οδηγία** σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης εκτός του τομέα της απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αναπηρίας·
- ✓ να στηρίξουν τη **συνεργασία μεταξύ του ενωσιακού και των εθνικών πλαισίων για τη ΣΗΕΔΑΑ** και των μελών των ευρωπαϊκών δικτύων υπερασπιστών των δικαιωμάτων⁶⁹.

⁶⁵ Ηνωμένα Έθνη, 2020: [International Principles and Guidelines on Access to Justice for Persons with Disabilities](#) [Διεθνείς αρχές και κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στη δικαιοσύνη].

⁶⁶ Οδηγία για τη φυλετική ισότητα (2000/43/ΕΚ): [οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση](#) (2000/78/ΕΚ): [οδηγία για την ίση μεταχείριση](#) (2006/54/ΕΚ).

⁶⁷ Χάσματα: βλ. πληροφοριακά γραφήματα στα κεφάλαια 4 και 5 για τις διακρίσεις, την εκπαίδευση, την απασχόληση, τη φτώχεια και την υγειονομική περίθαλψη.

⁶⁸ Πρόταση COM/2008/0426 για οδηγία του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης των προσώπων ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

⁶⁹ Όπως το Ευρωπαϊκό Δίκτυο των Εθνικών Οργανισμών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ENNHRI), το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Φορέων Ισότητας (Equinet) και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διαμεσολαβητών (ENO).

5.3. Ενταξιακή και προσβάσιμη εκπαίδευση

Η εκπαίδευση δημιουργεί τα θεμέλια για την καταπολέμηση της φτώχειας και τη δημιουργία κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς. Τα άτομα με αναπηρίες έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν σε κάθε επίπεδο και τύπο εκπαίδευσης, όπως η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, σε ίση βάση με τα άλλα άτομα. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και η συναφής νομοθεσία πρέπει να παρέχουν τις συνθήκες για μια προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς.

Εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλη ανάγκη για ανάληψη δράσης, όπως διαφαίνεται από την αναντιστοιχία στα εκπαιδευτικά αποτελέσματα μεταξύ εκπαιδευομένων με και χωρίς αναπηρία. Περισσότεροι νέοι με αναπηρία εγκαταλείπουν το σχολείο πρόωρα και λιγότεροι εκπαιδευόμενοι με αναπηρία αποκτούν πανεπιστημιακό τίτλο σπουδών (διαφορά 14,4 ποσοστιαίων μονάδων). Πολλά παιδιά και νέοι με αναπηρία εγγράφονται σε ειδικά σχολεία τα οποία συχνά δεν παρέχουν αποτελεσματική σύνδεση με το γενικό εκπαιδευτικό σύστημα, τη συνεχή κατάρτιση ή την αγορά εργασίας. Μέχρι σήμερα δεν έχει πραγματοποιηθεί συστηματική έρευνα σχετικά με τις προϋποθέσεις που είναι αναγκαίες για την επιτυχία των εκπαιδευομένων με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευομένων με αναπηρία όπως αυτισμός, δυσλεξία ή υπερκινητικότητα. Τα μέτρα εγκλεισμού κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 επέτειναν την ανάγκη για ανάπτυξη μέτρων που θα καταστήσουν την εξ αποστάσεως μάθηση προσβάσιμη και χωρίς αποκλεισμούς για όλους.

Σε ενωσιακό επίπεδο η εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς βρίσκεται στις πρώτες θέσεις του θεματολογίου για την εκπαίδευση. Ένας από τους έξι άξονες του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης⁷⁰ επικεντρώνεται στη χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και διά βίου μάθηση για όλους, αρχής γενομένης από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα. Συναφείς δραστηριότητες, όπως η πρωτοβουλία «Pathways to School Success» (Τρόποι σχολικής επιτυχίας), επικεντρώνονται ειδικά σε ομάδες κινδύνου όπως οι μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η ευρωπαϊκή προσέγγιση όσον αφορά τα μικροδιαπιστευτήρια, μέσω ευέλικτων και διαρθρωμένων σε ενότητες διαδρομών μάθησης, μπορεί να έχει θετική επίδραση στην απασχολησιμότητα και στη διαδικασία διά βίου μάθησης των ατόμων με αναπηρία.

Οι εκπαιδευτικές πολιτικές θα συνεχίσουν να υποστηρίζονται από τον Ευρωπαϊκό Φορέα για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση⁷¹. Η Επιτροπή θα συγκεντρώσει πολιτικές και πρακτικές που προάγουν τις εκπαιδευτικές επιδόσεις ατόμων με αναπηρία στα κράτη μέλη, με τις οποίες θα τροφοδοτηθεί η χάραξη πολιτικής. Η επικείμενη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού και η ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά θα αξιοποιήσουν συνέργειες με στόχο την προσβασιμότητα και την ποιότητα της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας.

Ως απάντηση στις συστάσεις που εξέδωσε το 2015 προς την ΕΕ η Επιτροπή της ΣΗΕΔΑΑ, το σύστημα των Ευρωπαϊκών Σχολείων (ΣΕΣ) συγκρότησε υποομάδα για τη σύμβαση του ΟΗΕ και ενέκρινε σχέδιο δράσης για την εκπαιδευτική στήριξη και την ενταξιακή εκπαίδευση. Έχει θεσπιστεί ειδικό σύστημα παρακολούθησης του σχεδίου.

Προκειμένου να προαγάγουν την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς για τα άτομα με αναπηρία, τα κράτη μέλη μπορούν να αξιοποιούν τις ευκαιρίες που παρέχει η χρηματοδότηση από την ΕΕ, όπως τα προγράμματα Erasmus+ και το Ευρωπαϊκό Σώμα

⁷⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM(2020) 625 final]: [Υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025](#).

⁷¹ Ο Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση είναι ένας ανεξάρτητος οργανισμός που λειτουργεί ως πλατφόρμα συνεργασίας για τα υπουργεία παιδείας των χωρών μελών του.

Αλληλεγγύης, καθορίζοντας ειδικά μέτρα για την κατάργηση των αποκλεισμών⁷². Η πολιτική συνοχής και ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για τον μετριασμό των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 θα συνεχίσουν να στηρίζουν τις εθνικές μεταρρυθμίσεις για εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς υπό το φως της ψηφιακής και της πράσινης μετάβασης. Επιπλέον, όσον αφορά τα σχολεία και τα εκπαιδευτικά κτίρια, τα κράτη μέλη μπορούν να εξετάσουν την προσβασιμότητα μέσω του κύματος ανακαινίσεων.

Η παρούσα στρατηγική αναμένεται να ενισχύσει τη συνεργασία όσον αφορά τις εθνικές μεταρρυθμίσεις για τη εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς και να αξιοποιήσει ευκαιρίες για συνέργειες μεταξύ του ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης, του ευρωπαϊκού θεματολογίου δεξιοτήτων, του σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση και του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας, καθώς και μεταξύ του προγράμματος Erasmus+ και άλλων χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ.

Η Επιτροπή:

- ✓ θα εκδώσει, το 2021, **εργαλειοθήκη για την ένταξη στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα**, η οποία θα περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο για παιδιά με αναπηρία·
- ✓ θα στηρίζει τα κράτη μέλη στην περαιτέρω ανάπτυξη των εθνικών **συστημάτων εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών** για την αντιμετώπιση των ελλείψεων σε εκπαιδευτικούς στον τομέα της ειδικής εκπαίδευσης και την ενίσχυση των ικανοτήτων όλων των επαγγελματιών της εκπαίδευσης να διαχειρίζονται την πολυμορφία στη σχολική αίθουσα και να προωθούν την χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση.
- ✓ ως μέλος του Ανώτατου Συμβουλίου **των Ευρωπαϊκών Σχολείων** θα στηρίζει την ενίσχυση των προσπάθειών για την εφαρμογή του **σχεδίου δράσης για την εκπαιδευτική στήριξη και την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς**⁷³, εστιάζοντας στην προσβασιμότητα και τις εύλογες προσαρμογές, στην προσαρμογή των προγραμμάτων σπουδών στις ανάγκες των μαθητών με αναπηρία (λ.χ. εναλλακτικά πιστοποιητικά περάτωσης σπουδών για τη συνέχιση της εκπαίδευσης σε εθνικό επίπεδο) και στην παροχή προγραμμάτων κατάρτισης των εκπαιδευτικών στον τομέα της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- ✓ να στηρίζουν την ανάπτυξη **σχολείων χωρίς αποκλεισμούς**, τα οποία μπορούν να γίνουν σημείο αναφοράς για την ενταξιακή και καινοτόμο διδασκαλία και μάθηση στην ΕΕ, σύμφωνα με τους στόχους του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης και του σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση·
- ✓ να εξασφαλίσουν ότι τα εκπαιδευτικά συστήματά τους, σε όλες τις βαθμίδες, συμμορφώνονται με τη ΣΗΕΔΑΑ για την επίτευξη προόδου όσον αφορά την **υποστηριζόμενη μάθηση σε συμβατικά περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς**, όπως εξαγγέλλεται στην ανακοίνωση για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης·
- ✓ να στηρίζουν την εφαρμογή του άρθρου 24 της ΣΗΕΔΑΑ στα **Ευρωπαϊκά Σχολεία**.

⁷² Η επικείμενη ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά, το πρόγραμμα Erasmus Plus, το Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης.

⁷³ [Όπως εγκρίθηκε από το Ανώτατο Συμβούλιο κατά τη συνεδρίασή του τον Απρίλιο του 2019 στην Αθήνα.](#)

5.4. Βιώσιμη και ίση πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη

Τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα σε υγειονομική περίθαλψη υψηλής ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης της αποκατάστασης και της πρόληψης που συνδέονται με την υγεία.

Απαιτείται η ανάληψη περαιτέρω δράσεων καθώς τα άτομα με αναπηρία αναφέρουν ότι δεν καλύπτονται οι ανάγκες τους για ιατρικές εξετάσεις τέσσερις φορές συχνότερα σε σχέση με τα άτομα χωρίς αναπηρία. Συχνά η υγειονομική περίθαλψη είναι ιδιαίτερα ακριβή, σε πολύ μακρινή απόσταση, μη προσβάσιμη ή παρέχεται βάσει πολύ μεγάλης λίστας αναμονής⁷⁴. Καθώς η πιθανότητα εμφάνισης αναπηρίας αυξάνεται με την ηλικία, οι ηλικιωμένοι που ζουν σε αγροτικές περιοχές αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες λόγω μη διαθεσιμότητας κατάλληλης υγειονομικής φροντίδας και λόγω μόνιμων ελλείψεων σε προσωπικό⁷⁵. Τα άτομα με αόρατες αναπηρίες (όπως χρόνιοι πόνοι ή νοητική αναπηρία), με σπάνιες νόσους ή καρκίνο, που συχνά προκαλούν βλάβες, δεν λαμβάνουν πάντα την εξατομικευμένη στήριξη που χρειάζονται, όπως συμβαίνει και στην περίπτωση γυναικών ή προσφύγων με αναπηρία. Η κρίση της νόσου COVID-19 αποκάλυψε τα τρωτά σημεία των υγείας, ιδίως όσον αφορά άτομα με αναπηρία που ζουν σε ιδρύματα και έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε επείγουσα και εντατική θεραπεία.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση Υγείας, που δρομολογήθηκε από την Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2020⁷⁶, θα στηρίζει τα κράτη μέλη όσον αφορά πολιτικές που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των εθνικών συστημάτων υγείας, λαμβανομένων υπόψη των ατόμων με αναπηρία.

Οι μεταρρυθμίσεις των κρατών μελών θα πρέπει να εξετάζουν τις ειδικές ανά χώρα προκλήσεις με εστίαση στις ομάδες που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένα εμπόδια στην πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία της Επιτροπής για τον ψηφιακό μετασχηματισμό του τομέα της υγείας και της περίθαλψης⁷⁷.

Η Επιτροπή θα εντείνει τη μάχη κατά του καρκίνου με το σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου⁷⁸. Προκειμένου να ενισχύσει τα δικαιώματα των ασθενών, η Επιτροπή θα διενεργήσει αξιολόγηση της οδηγίας 2011/24/ΕΕ σχετικά με τα δικαιώματα των ασθενών στη διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης αυτής, θα προσδιορίσει τις περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη έχουν επιλέξει να παρέχουν αποζημίωση για το κόστος διαμονής και μετακίνησης ή για επιπλέον δαπάνες με τις οποίες ενδέχεται να έχουν επιβαρυνθεί τα άτομα με αναπηρία προκειμένου να αποκτήσουν πρόσβαση σε διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη. Επίσης, η Επιτροπή θα αξιολογήσει τον βαθμό στον οποίο τα εθνικά σημεία επαφής για τη διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη διαθέτουν πληροφορίες σε μορφή προσβάσιμη για άτομα με αναπηρία.

⁷⁴ EU-SILC 2019: [πίνακας \(hlth_dh030\)](#).

⁷⁵ EU-SILC 2018· Cedefop 2016: [προσφορά και ζήτηση επαγγελματιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση](#)· Eurostat, 2020: [Handbook Ageing Europe \[Εγχειρίδιο Μια Ευρώπης που γερνά\]](#)· [Eurostat Regional Yearbook 2020 \[Περιφερειακή Επετηρίδα της Eurostat για το 2020\]](#).

⁷⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM(2020)/724 final]: [Οικοδόμηση μιας Ευρωπαϊκής Ένωσης Υγείας](#).

⁷⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM(2018) 233 final]: [Διευκόλυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού του τομέα της υγείας και της περίθαλψης στην ψηφιακή ενιαία αγορά](#).

⁷⁸ Αρκετά κράτη μέλη έχουν λάβει στήριξη μέσω του προγράμματος διαρθρωτικής μεταρρύθμισης της Επιτροπής για την ενίσχυση προγραμμάτων προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου με στόχο την έγκαιρη ανίχνευση.

Η Επιτροπή:

- ✓ θα εξετάσει ζητήματα που αφορούν την υγεία και την αναπηρία μέσω της συντονιστικής ομάδας για την προαγωγή της υγείας και την πρόληψη των ασθενειών (SGPP) με σκοπό την ανταλλαγή **εγκεκριμένων ορθών πρακτικών που σχετίζονται με την υγεία** ώστε να στηρίξει τις μεταρρυθμίσεις των κρατών μελών στον τομέα της υγείας·
- ✓ θα στηρίξει τους ενδιαφερομένους φορείς στην αντιμετώπιση και την ελάφρυνση της πίεσης που ασκεί η πανδημία COVID-19 στην **ψυχική υγεία** των Ευρωπαίων πολιτών·
- ✓ θα εξετάσει τις ειδικές ανισότητες που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία όσον αφορά **την πρόσβαση στην πρόληψη του καρκίνου, στην έγκαιρη ανίχνευση και στην περίθαλψη**, μέσω συγκεκριμένων δράσεων που θα προσδιοριστούν από το μητρώο ανισοτήτων στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού σχεδίου αντιμετώπισης του καρκίνου.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- ✓ να βελτιώσουν την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία **σε ολόκληρο το φάσμα υγειονομικής περίθαλψης**, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών πρόληψης, μεταξύ άλλων μέσω καθοδήγησης από την Επιτροπή για την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε προσβάσιμη και προσωποκεντρική υγειονομική περίθαλψη χωρίς αποκλεισμούς, η οποία βασίζεται στην ελεύθερη και τεκμηριωμένη συναίνεση·
- ✓ να ενισχύσουν την ευαισθητοποίηση και να αναπτύξουν στρατηγικές στήριξης για ασθενείς με **αναπηρίες που σχετίζονται με σπάνιες ασθένειες** και να εξετάσουν τρόπους διευκόλυνσης της πρόσβασης σε πρωτοποριακές θεραπείες, μεταξύ άλλων με την αξιοποίηση των ψηφιακών καινοτομιών μεταξύ των κρατών μελών.

5.5. Βελτίωση της πρόσβασης στην τέχνη και τον πολιτισμό, την αναψυχή, τον ελεύθερο χρόνο, τον αθλητισμό και τον τουρισμό

Οι προσβάσιμες και χωρίς αποκλεισμούς δραστηριότητες τέχνης και πολιτισμού, αναψυχής, ελεύθερου χρόνου, αθλητισμού και τουρισμού είναι ουσιαστικής σημασίας για την πλήρη συμμετοχή στην κοινωνία. Ενισχύουν την ευεξία και παρέχουν σε όλους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, την ευκαιρία να αναπτύσσουν και να αξιοποιούν το δυναμικό τους. Το Συμβούλιο στα συμπεράσματά του υπογράμμισε τη σημασία της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στις αθλητικές δραστηριότητες⁷⁹. Ο προσβάσιμος τουρισμός για άτομα με αναπηρία είναι σημαντικός για τη στήριξη της συμμετοχής και της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης. Η ΣΗΕΔΑΑ απευθύνει έκκληση για μια διφυή πολιτική, η οποία θα προωθεί τόσο γενικές δραστηριότητες όσο και ειδικές για την αναπηρία δραστηριότητες για παιδιά και ενήλικες.

Η Επιτροπή θα ενισχύσει τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία σε όλους αυτούς τους τομείς επιδιώκοντας τη συνεργασία με αθλητικές οργανώσεις για άτομα με και χωρίς αναπηρία όλων των επιπέδων. Θα προαγάγει και θα ενισχύσει την ορατότητα των έργων τέχνης ατόμων με αναπηρία και θα επιδιώξει να καταστήσει την πολιτιστική κληρονομιά και κάθε μορφή τέχνης προσβάσιμη και χωρίς αποκλεισμούς για τα άτομα με αναπηρία, με χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ, όπως το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη».

⁷⁹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου, 2019: [Πρόσβαση των ατόμων με αναπηρίες στον αθλητισμό](#).

Επίσης, η Επιτροπή θα εξετάσει τα στερεότυπα που σχετίζονται με την αναπηρία, λόγω χάρη στα μέσα επικοινωνίας και τις κινηματογραφικές ταινίες, σύμφωνα με την οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων, η οποία προβλέπει ότι οι εμπορικές ανακοινώσεις πρέπει να σέβονται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και να μην εισάγουν διακρίσεις, μεταξύ άλλων βάσει αναπηρίας⁸⁰. Επιπλέον, η Επιτροπή θα αξιολογήσει τη διαθεσιμότητα έντυπων έργων σε άτομα με αναπηρία λαμβάνοντας υπόψη την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ⁸¹.

Επίσης, η Επιτροπή:

- ✓ θα δρομολογήσει μελέτη για την **αξιολόγηση της εφαρμογής του άρθρου 30** της ΣΗΕΔΑΑ ώστε να στηρίζει τα κράτη μέλη σε πολιτικές για την αύξηση της συμμετοχής και της στήριξης ατόμων με αναπηρία σε δραστηριότητες αθλητικές, πολιτιστικές και αναψυχής·
- ✓ θα συνεργαστεί με τη **Διεθνή Παραολυμπιακή Επιτροπή** για την προώθηση της ένταξης στον αθλητισμό και την καταπολέμηση των στερεοτύπων·
- ✓ θα προαγάγει περαιτέρω την ανάπτυξη του προσβάσιμου τουρισμού ιδίως από τις πόλεις μέσω του βραβείου **Ευρωπαϊκής Πρωτεύουσας του έξυπνου τουρισμού**⁸².

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη

- ✓ να προάγουν και να ενθαρρύνουν τις **καλλιτεχνικές δημιουργίες των ατόμων με αναπηρία** και να ενισχύουν την ευαισθητοποίηση, προβάλλοντας τις δημιουργίες αυτές μέσω εκθέσεων και παραστάσεων, και να καταστήσουν τις συλλογές τέχνης και τα μουσεία περισσότερο προσβάσιμα για τα άτομα με αναπηρία.

5.6. Ασφάλεια και προστασία

Τα άτομα με αναπηρία έχουν υψηλότερο κίνδυνο να καταστούν θύματα βίας και κακοποίησης τόσο στο οικιακό περιβάλλον όσο και σε ιδρύματα, ιδίως οι γυναίκες, οι ηλικιωμένοι και τα παιδιά με αναπηρία⁸³. Τα άτομα με αναπηρία αποτελούν επίσης στόχο ρητορικής μίσους και εκφοβισμού, μεταξύ άλλων και σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Τα άτομα με αναπηρία ή με προβλήματα υγείας βιώνουν βία σε υψηλότερο ποσοστό (17 % σε σύγκριση με 8 % για τα άτομα χωρίς αναπηρία), όπως και παρενόχληση (50 % σε σύγκριση με 37 % για τα άτομα χωρίς αναπηρία)⁸⁴.

Οι διακινητές ανθρώπων εκμεταλλεύονται ιδιαίτερα την ευαλωτότητα των ατόμων με αναπηρία με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση, την καταναγκαστική επαιτεία και την τέλεση λευκών γάμων⁸⁵. Η ασφάλεια και η ευεξία των μεταναστών, των αιτούντων και

⁸⁰ Οδηγία (ΕΕ) 2018/1808: [Οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων](#).

⁸¹ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1564: [Ορισμένες επιτρεπόμενες χρήσεις ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων προς όφελος των τυφλών, των αμβλυόπων και των ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων](#).

⁸² [Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα του έξυπνου τουρισμού](#) για τη βιωσιμότητα, την προσβασιμότητα, την ψηφιοποίηση, την πολιτιστική κληρονομιά/τη δημιουργικότητα.

⁸³ Εκθέσεις του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

<https://fra.europa.eu/en/publication/2015/children-disabilities-violence>

<https://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>.

⁸⁴ Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, 2021 [Fundamental Rights Survey - Crime, Safety and Victims' Rights](#) [Έρευνα για τα θεμελιώδη δικαιώματα - Έγκλημα, ασφάλεια και δικαιώματα των θυμάτων].

⁸⁵ Επιτροπή [COM(2020) 661 final]: [Τρίτη έκθεση σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται στις ενέργειες για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων](#) και το σχετικό [έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής](#) [SWD(2020) 226 final].

των δικαιούχων διεθνούς προστασίας, ιδίως των παιδιών με αναπηρία, δεν είναι πάντα εγγυημένη στα κέντρα υποδοχής ή σε άλλες δομές φιλοξενίας. Καταστροφές όπως πλημμύρες και σεισμοί επιδεινώνουν την υφιστάμενη ευάλωτη κατάσταση, με αποτέλεσμα η ανάκτηση κατόπιν καταστροφής να είναι δυσκολότερη για τις μειονεκτούσες ομάδες. Τα ζητήματα που σχετίζονται με την ισότητα και την προσβασιμότητα σε περίπτωση καταστροφών συχνά παραβλέπονται στα υφιστάμενα σχέδια έκτακτης ανάγκης και κατά την παροχή βοήθειας πολιτικής προστασίας.

Επιπλέον, η κλιματική αλλαγή επίσης μπορεί να έχει σημαντικότερο αντίκτυπο στα άτομα με αναπηρία, τα οποία μπορεί να διατρέξουν κίνδυνο αν επηρεαστούν βασικές υπηρεσίες και υποδομές⁸⁶. Συνεπώς, είναι εξαιρετικά σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η πράσινη μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη και ανθεκτική κοινωνία είναι δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς και ότι αφορά και τα άτομα με αναπηρία.

Απαιτούνται πολύπλευρες πολιτικές για την καλύτερη στήριξη και την προστασία των ατόμων με αναπηρία σε κάθε περίπτωση. Με στόχο την καλύτερη προστασία έναντι της βίας και του εγκλήματος, η ΕΕ έχει θεσπίσει έναν ισχυρό νομικό μηχανισμό και η Επιτροπή θα υλοποιήσει στοχευμένες δράσεις στο πλαίσιο της στρατηγικής για την ισότητα των φύλων 2020-2025⁸⁷ και της στρατηγικής της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού, οι οποίες περιλαμβάνουν την ανάπτυξη ικανοτήτων των επαγγελματιών και εκστρατείες αύξησης της ευαισθητοποίησης. Επιπλέον, η Επιτροπή θα εξασφαλίσει την ενσωμάτωση πτυχών της βίας και της κακοποίησης που σχετίζονται με την αναπηρία στις συναφείς μελλοντικές πολιτικές της ΕΕ. Οι πολιτικές θα πρέπει να περιλαμβάνουν την παρακολούθηση των ιδρυμάτων και τη συστηματική ανίχνευση και διερεύνηση σε περιπτώσεις βίας, εγκληματικών ενεργειών ή κακοποίησης.

Το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου (ΚΕΣΑ) προβλέπει κοινά πρότυπα προστασίας και μηχανισμούς συνεργασίας για την αντιμετώπιση της ειδικής κατάστασης και των αναγκών των ευάλωτων αιτούντων και δικαιούχων διεθνούς προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία. Η Επιτροπή έχει υποβάλει προτάσεις για τη μεταρρύθμιση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου⁸⁸, ώστε να καταστεί ανθεκτικότερο και αποτελεσματικότερο και, παράλληλα, να ενισχυθούν τα εφαρμοστέα πρότυπα προστασίας. Στην ίδια κατεύθυνση, η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τη στήριξη των ατόμων με αναπηρία στο πλαίσιο του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ) και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο θα διευκολύνει την κατάρτιση για υπευθύνους προστασίας και διερμηνείς που ασχολούνται με αιτήσεις ασύλου ευάλωτων ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία. Επιπλέον, η Επιτροπή θα εξασφαλίσει συνέργειες όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας στρατηγικής με το σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη (2021-2027)⁸⁹. Μία από τις βασικές αρχές του νέου σχεδίου δράσης είναι η «ένταξη για όλους», η οποία λαμβάνει υπόψη τους πολλαπλούς και διατομεακούς κινδύνους που μπορούν να συνιστούν ειδικές προκλήσεις για τους μετανάστες.

Κινούμενη προς την κατεύθυνση κοινών ευρωπαϊκών προδιαγραφών για τις επιχειρήσεις πολιτικής προστασίας, η Επιτροπή θα συμπεριλάβει την ευαισθητοποίηση με στόχο την

⁸⁶ S. Jodoin, N. Ananthamoorthy, K. Lofts, 2020: A Disability Rights Approach to Climate Governance, in: Ecology Law Quarterly, Vol. 47, No. 1 [Η κλιματική διακυβέρνηση υπό το πρίσμα των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, Ecology Law Quarterly, τεύχος 47, αριθ. 1].

⁸⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM(2020) 152 final]: [Μια Ένωση ισότητας — Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025](#).

⁸⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM/2020/609 final]: [Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο](#).

⁸⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM(2020) 758 final]: [Σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027](#).

ενίσχυση της ασφάλειας των ευάλωτων ομάδων. Η χρηματοδότηση της ΕΕ θα χρησιμοποιηθεί για την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία μέσω συνεδριάσεων πολιτικής προστασίας με το φόρουμ πολιτικής προστασίας και το δίκτυο γνώσεων για την πολιτική προστασία της Ένωσης. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να χρηματοδοτεί προγράμματα κατάρτισης για περιπτώσεις καταστροφών, συμπεριλαμβανομένων έργων ετοιμότητας και ασκήσεων, στα οποία θα λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες ατόμων με αναπηρία, και θα συνεχίσει να ενισχύει την ειδική παρακολούθηση στο πλαίσιο δράσεων πρόληψης.

Επίσης, η Επιτροπή:

- ✓ θα εκδώσει, έως το 2024, **καθοδήγηση προς τα κράτη μέλη και τους επαγγελματίες**, συμπεριλαμβανομένων των αξιωματικών της αστυνομίας, σχετικά με τη βελτίωση της παροχής στήριξης σε θύματα βίας που είναι άτομα με αναπηρία·
- ✓ θα καλέσει τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων να εξετάσει **την κατάσταση των ατόμων με αναπηρία που ζουν σε ιδρύματα** από άποψη βίας, κακοποίησης και βασανιστηρίων.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- ✓ να εφαρμόσουν το **κεκτημένο του ΚΕΣΑ** λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες των **ευάλωτων αιτούντων και δικαιούχων διεθνούς προστασίας**, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, με στόχο την εξασφάλιση επαρκούς προστασίας στην πράξη·
- ✓ να διευκολύνουν την **κατάρτιση για υπευθύνους προστασίας** και διερμηνείς που ασχολούνται με αιτήσεις ασύλου ευάλωτων ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο για τον σκοπό αυτό.

6. Προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία σε παγκόσμιο επίπεδο

Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και να προάγει την κοινωνική ένταξη των ατόμων αυτών σε όλες τις διεθνείς σχέσεις και στο πλαίσιο της εξωτερικής δράσης της, χρηματοδοτώντας προγράμματα και δραστηριότητες. Προσοχή πρέπει επίσης να δοθεί στα παιδιά με αναπηρία, ιδίως σε συγκρουσιακές και μετασυγκρουσιακές κοινωνίες ή σε αναπτυσσόμενες χώρες, όπου συχνά υπάρχει ελλιπής πρόσβαση σε σχολεία και σε βασικές υπηρεσίες.

Τούτο προϋποθέτει ιδιαίτερη προσοχή όσον αφορά τις δεσμεύσεις με τρίτες χώρες στο πλαίσιο των πολιτικών διεύρυνσης και γειτονίας της ΕΕ και το θεματολόγιο για την ευρύτερη αναπτυξιακή συνεργασία.

Εκτιμάται ότι υπάρχουν παγκοσμίως **1 δισεκατομμύριο άτομα** με αναπηρία

Ποσοστό περίπου 15 % του παγκόσμιου πληθυσμού ζει με κάποια μορφή αναπηρίας, εκ του οποίου το 2-4 % αντιμετωπίζει σοβαρές λειτουργικές δυσκολίες και περίπου το 80 % ζει σε αναπτυσσόμενες χώρες⁹⁰. Σε πολλές περιοχές του κόσμου τα άτομα με αναπηρία έχουν ανεπαρκή πρόσβαση σε βασικές χωρίς αποκλεισμούς

⁹⁰ Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας/Παγκόσμια Τράπεζα, 2011: [Παγκόσμια έκθεση για την αναπηρία βλ. σελίδα 27](#)

υπηρεσίες, προστασία, υποστηρικτικές τεχνολογίες, ενημέρωση, δικαιοσύνη και νομική ταυτότητα. πέραν των διακρίσεων που αντιμετωπίζουν και της έλλειψης δυνατοτήτων απασχόλησης. Στα πιο επιτακτικά ζητήματα συγκαταλέγονται η συνεχιζόμενη ιδρυματική περιθάλψη και η απομόνωση. Τα εκπαιδευτικά συστήματα συχνά δεν λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των παιδιών με αναπηρία. Επιπλέον, τα άτομα με αναπηρία είναι συχνά τα πλέον ευάλωτα σε περιπτώσεις ανθρωπιστικής κρίσης. Σε καταστάσεις καταστροφών εμφανίζουν ποσοστό θνησιμότητας δύο έως τέσσερις φορές υψηλότερο σε σχέση με τα άτομα χωρίς αναπηρία⁹¹.

Με την παρούσα στρατηγική, η ΕΕ θα ενισχύσει τον ρόλο της σε παγκόσμιο επίπεδο προάγοντας τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία μέσω συνεργασίας, ανθρωπιστικής δράσης και διαλόγου με τη διεθνή κοινότητα της ΣΗΕΔΑΑ. Αναγνωρίζοντας τις διαφορετικές προκλήσεις τις οποίες αντιμετωπίζουν οι χώρες εταίροι και τα ποικίλα πλαίσια συνεργασίας με την ΕΕ, η παρούσα στρατηγική θα παρέχει έμπνευση για μεταρρυθμιστικές προσπάθειες και για τον σχεδιασμό συνδρομής με χώρες εταίρους και συναφείς ενδιαφερομένους. Επιπλέον, η ΕΕ θα συνεχίσει να παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια και προστασία με βάση τις ανάγκες, σύμφωνα με τις ανθρωπιστικές αρχές.

Η ΕΕ καλεί όλα τα κράτη μέλη να σέβονται, να προστατεύουν και να εφαρμόζουν τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, όπως αποτυπώνονται σε όλες τις πρωτοβουλίες πολιτικής που θα διαμορφώσουν την επόμενη δεκαετία⁹². Είναι ουσιαστικό η εξωτερική δράση να σέβεται και να εφαρμόζει τις αρχές της ΣΗΕΔΑΑ, παράλληλα με την ατζέντα του 2030, ενσωματώνοντας την προσέγγιση του καθολικού σχεδιασμού για καλύτερη προσβασιμότητα και για την πρόβλεψη εύλογων προσαρμογών για τα άτομα με αναπηρία σε όλες τις δράσεις. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΕ θα χρησιμοποιήσει όλα τα εργαλεία που διαθέτει, από διαλόγους περί πολιτικής, ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εμπορίου έως τη συνεργασία με τρίτες χώρες στο πλαίσιο των πολιτικών γειτονίας, διεύρυνσης και διεθνών εταιρικών σχέσεων της ΕΕ, καλύπτοντας επίσης την ανθρωπιστική δράση και τη συνεργασία με πολυεθνικές οργανώσεις. Η ΕΕ στηρίζει τη μεταρρύθμιση δημόσιων πολιτικών σε παγκόσμιο επίπεδο, ώστε να περιέχουν λιγότερους αποκλεισμούς, και καταβάλλει προσπάθειες προκειμένου να εξασφαλίσει ότι όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, εξακολουθούν να βρίσκονται στον πυρήνα της αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19 και της παγκόσμιας ανάκαμψης. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ παρέχουν υποστήριξη για την προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και καθοδήγηση για την εφαρμογή της προσβασιμότητας, και διασφαλίζουν ουσιαστικές διαβουλεύσεις με τα άτομα με αναπηρία, μεταξύ άλλων με τις οργανώσεις εκπροσώπησής τους, βάσει των υφιστάμενων ορθών πρακτικών. Η ΕΕ καταβάλλει προσπάθειες για στοχευμένη δράση τόσο σε σχέση με την αναπηρία όσο και με την ενσωμάτωση της αναπηρίας στην εξωτερική δράση της. Στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2024 και στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ισότητα των φύλων III 2021-2025 διαγράφονται οι φιλοδοξίες της ΕΕ να επισπεύσει τη δράση για την καταπολέμηση κάθε μορφής διάκρισης που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία, με ιδιαίτερη προσοχή στις πολλαπλές και διασταυρούμενες

⁹¹ Μόνιμη Διοργανική Επιτροπή, 2019: [Inclusion of Persons with Disabilities in Humanitarian Action \[Ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην ανθρωπιστική δράση\]](#), σ. 2.

⁹² 1) Κοινή ανακοίνωση [JOIN (2020) 5 final]: [Σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2024](#).

2) Κοινή ανακοίνωση [JOIN (2020) 17 final]: [Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ισότητα των φύλων \(GAP III\)](#) – Ένα φιλόδοξο θεματολόγιο για την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών στην εξωτερική δράση της ΕΕ.

3) [Το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων της ΕΕ \(ΣΓΠ\)](#).

μορφές διακρίσεων, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα όσον αφορά την απαγόρευση των διακρίσεων στην εξωτερική δράση⁹³.

Επίσης, η ΕΕ θα επιδιώξει να εξασφαλίσει ότι οι ανάγκες των ατόμων με αναπηρία ικανοποιούνται επαρκώς στο πλαίσιο της χρηματοδοτούμενης από την ΕΕ ανθρωπιστικής βοήθειας, ενισχύοντας τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία και τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών, και στηρίζοντας την ανάπτυξη ικανοτήτων. Επιπροσθέτως, η ΕΕ θα ενισχύσει τη συγκέντρωση δεδομένων για τα άτομα με αναπηρία στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής βοήθειας που χρηματοδοτείται από την ΕΕ, λόγω χάρη προάγοντας τη χρήση του σύντομου ερωτηματολογίου της Ομάδας της Ουάσιγκτον⁹⁴. Επιπλέον, στην αναθεώρηση του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων ΣΓΠ+ της ΕΕ θα περιλαμβάνεται αναφορά στη ΣΗΕΔΑΑ ώστε να ενθαρρύνεται η τήρησή της από τους συναφείς εμπορικούς εταίρους.

Η ΕΕ θα επιταχύνει και θα παγιάσει τη συνεργασία της με άλλα κράτη-συμβαλλόμενα μέρη και υπογράφοντες με σκοπό να προωθήσει την κύρωση και την εφαρμογή της ΣΗΕΔΑΑ, και να ενισχύσει την ηγετική της θέση ιδίως στο πλαίσιο της ετήσιας συνδιάσκεψης των κρατών-συμβαλλόμενων μερών της ΣΗΕΔΑΑ. Η ΕΕ εξακολουθεί να στηρίζει οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για να διασφαλίσει ότι οι εκπρόσωποι των ατόμων με αναπηρία μπορούν να συμμετέχουν σε όλες τις σχετικές διαδικασίες μέσω ειδικών διαρθρωμένων διαλόγων χωρίς διακρίσεις, στο επίπεδο της Ένωσης, στο επίπεδο των χωρών εταίρων και παγκοσμίως. Όλα αυτά αποτελούν αφορμή για ανταλλαγές σχετικά με στρατηγικές πρωτοβουλίες και βέλτιστες πρακτικές σε συνδυασμό με την ευρύτερη διάχυση των αποτελεσμάτων.

Η ΕΕ θα ανταλλάξει τις στρατηγικές και τις πρακτικές της σχετικά με την εφαρμογή της ΣΗΕΔΑΑ σε πολυμερή φόρα του ΟΗΕ, όπως το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η Επιτροπή για τη Θέση της Γυναίκας, ή η Επιτροπή Κοινωνικής Ανάπτυξης, καθώς και με οργανισμούς περιφερειακής ολοκλήρωσης, όπως η Αφρικανική Ένωση, η Ένωση Χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN) ή η Ένωση Νοτιοαμερικανικών Εθνών (USAN). Σκοπός της εν λόγω ανταλλαγής θα είναι η τόνωση της διαφανούς και φιλόδοξης εφαρμογής της ΣΗΕΔΑΑ σε ολόκληρο τον κόσμο⁹⁵, ενώ η ΕΕ θα μπορεί επίσης να επωφεληθεί από την παγκόσμια ανταλλαγή πρακτικών. Η ισχυρότερη συμμετοχή της ΕΕ στην Επιτροπή για τη ΣΗΕΔΑΑ θα μπορούσε να οδηγήσει στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή της ΣΗΕΔΑΑ, εντός και εκτός της ΕΕ. Η Επιτροπή θα υποβάλει στα κράτη μέλη την πρόταση να προτείνει η ΕΕ υπονήφιο για τις εκλογές της Επιτροπής ΣΗΕΔΑΑ, σύμφωνα με την κοινή ανακοίνωση για την πολυμέρεια⁹⁶.

Η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας / αντιπρόεδρος της Επιτροπής:

- ✓ θα επικαιροποιήσουν, το 2021, την **εργαλειοθήκη σχετικά με την «προσέγγιση με γνώμονα τα δικαιώματα, η οποία εμπερικλείει όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα, για την αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ»** προκειμένου να

⁹³ Συμβούλιο, 6337/19, 2019: [Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα όσον αφορά την απαγόρευση των διακρίσεων στην εξωτερική δράση](#).

⁹⁴ Ομάδα της Ουάσιγκτον για τις Στατιστικές Αναπηρίας: [Short Set on Functioning \[σύντομο σύνολο για τη λειτουργία\]](#).

⁹⁵ Ειδικότερα σε άλλους οργανισμούς περιφερειακής ολοκλήρωσης, όπως η Αφρικανική Ένωση, η ASEAN ή η USAN.

⁹⁶ Κοινή ανακοίνωση [JOIN (2021) 3 final]: [Strengthening the EU's contribution to rules-based multilateralism \[Ενίσχυση της συμβολής της ΕΕ στη βασισόμενη σε κανόνες πολυμέρεια\]](#).

αντιμετωπιστούν όλες τις ανισότητες, συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων κατά ατόμων με αναπηρία, στην εξωτερική δράση·

- ✓ θα διασφαλίσουν ότι οι **αντιπροσωπείες της ΕΕ** θα διαδραματίζουν ενεργότερο ρόλο στη στήριξη της εφαρμογής της ΣΗΕΔΑΑ και στην προώθηση της κύρωσης σε παγκόσμιο επίπεδο·
- ✓ θα χρησιμοποιούν συστηματικά τον δείκτη αναπηρίας της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας του ΟΟΣΑ (ΕΑΒ)⁹⁷ για να εντοπίζουν τις επενδύσεις χωρίς αποκλεισμούς με σκοπό τη στοχευμένη **παρακολούθηση της χρηματοδότησης της ΕΕ**·
- ✓ θα παρέχουν, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, **τεχνική βοήθεια** στις διοικήσεις των χωρών εταίρων μέσω των προγραμμάτων και μηχανισμών τους·
- ✓ θα διοργανώνουν **τακτικούς διαρθρωμένους διαλόγους** κατά την ετήσια συνδιάσκεψη των κρατών που είναι συμβαλλόμενα μέρη της ΣΗΕΔΑΑ και, στο πλαίσιο άλλων υφιστάμενων πολυμερών φόρουμ, θα ενισχύσουν τη **συνεργασία με επικέντρωση στην προσβασιμότητα και την απασχόληση**·

7. Αποτελεσματική υλοποίηση της στρατηγικής

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία κατά τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση πολιτικών, νομοθεσίας και χρηματοδοτικών προγραμμάτων μέσα από στοχευμένη δράση και ενσωμάτωση. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, των κρατών μελών και λοιπών ενδιαφερομένων σε θέματα αναπηρίας, με τη στήριξη της χρηματοδότησης από την ΕΕ και με την παροχή κατάρτισης.

7.1. Βελτίωση της νομοθεσίας - Συμμόρφωση προς τη ΣΗΕΔΑΑ στο πλαίσιο της χάραξης πολιτικής

Σκοπός της βελτίωσης της νομοθεσίας είναι η παροχή της βέλτιστης δυνατής βάσης για έγκαιρη και ορθή χάραξη πολιτικής. Το άρθρο 10 της ΣΛΕΕ υπογραμμίζει ότι η Ένωση, κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών της, θα πρέπει να καταπολεμά κάθε διάκριση, συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων λόγω αναπηρίας.

Για την αποτελεσματική χάραξη πολιτικής απαιτείται διαβούλευση και συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία και των οργανώσεων εκπροσώπησής τους καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, καθώς και παροχή πληροφοριών σχετικά με συναφείς πρωτοβουλίες πολιτικής και διαβουλεύσεις σε προσβάσιμη μορφή.

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της για την προώθηση της ισότητας για όλους και της ισότητας με κάθε έννοια του όρου, η ειδική ομάδα της Επιτροπής για θέματα ισότητας⁹⁸ επιδιώκει να εξασφαλίζει την ενσωμάτωση της αναπηρίας σε όλους τους τομείς πολιτικής.

⁹⁷ ΟΟΣΑ, 2019: [Handbook for the marker for the inclusion and empowerment of persons with disabilities \[Εγχειρίδιο για τον δείκτη ένταξης και ενδυνάμωσης των ατόμων με αναπηρία\]](#).

⁹⁸ Η εν λόγω εσωτερική ειδική ομάδα για θέματα ισότητας απαρτίζεται από εκπροσώπους όλων των υπηρεσιών της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης. Υποστηρίζεται από γραμματεία με βάση τη Γενική Γραμματεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επίσης, η Επιτροπή:

- ✓ θα ενισχύσει την **εργαλειοθήκη της για τη βελτίωση της νομοθεσίας** ώστε να βελτιώσει την ένταξη χωρίς αποκλεισμούς των ατόμων με αναπηρία προκειμένου εξασφαλίσει τη συμμόρφωση με τη ΣΗΕΔΑΑ·
- ✓ θα εξασφαλίσει τη συνεκτική **ένταξη και αξιολόγηση ζητημάτων αναπηρίας** στις εκτιμήσεις επιπτώσεων και στις αξιολογήσεις, όπου συντρέχει περίπτωση, καθώς και μέσα από την παροχή κατάρτισης σχετικά με τη ΣΗΕΔΑΑ στο προσωπικό που είναι αρμόδιο για την προετοιμασία πρωτοβουλιών.

7.2. Εντατικοποίηση της συνεργασίας μεταξύ θεσμικών οργάνων της ΕΕ και κρατών μελών

Προκειμένου να ενισχύσει την εφαρμογή της ΣΗΕΔΑΑ και να αποτυπώσει καλύτερα τη δέσμευση της ΕΕ ως συμβαλλόμενου μέρους της Σύμβασης, η Επιτροπή θα επενδύσει στην ενίσχυση του συντονισμού σε επίπεδο ΕΕ σύμφωνα με τις συστάσεις της Επιτροπής του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία⁹⁹. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ώστε να εξασφαλίσει ότι τα ζητήματα που αφορούν την αναπηρία λαμβάνονται δεόντως υπόψη στο πλαίσιο διοργανικών διαπραγματεύσεων και για να εντοπίσει ελλείψεις στην υφιστάμενη νομοθεσία.

Η Επιτροπή:

- ✓ θα καλέσει όλα τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς, τις υπηρεσίες και τις αντιπροσωπείες της ΕΕ να **διορίσουν συντονιστές σε θέματα αναπηρίας** για τους οργανισμούς τους και για τις οικείες στρατηγικές για την αναπηρία·
- ✓ θα διοργανώνει **τακτικές συνεδριάσεις υψηλού επιπέδου** μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου, της Επιτροπής, και της ΕΥΕΔ με τη συμμετοχή αντιπροσωπευτικών οργάνωσεων ατόμων με αναπηρία·
- ✓ θα διοργανώνει ετήσια ανταλλαγή απόψεων με την **Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή** και την **Επιτροπή των Περιφερειών**.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- ✓ να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανάγκες των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις πολιτικές που πρόκειται να εξεταστούν στις συνεδριάσεις και στα συμπεράσματα του Συμβουλίου (**ενσωμάτωση της αναπηρίας**).

7.3. Συνεργασία με κράτη μέλη, περιφερειακές και τοπικές αρχές

Τα κράτη μέλη, ως συμβαλλόμενα μέρη της ΣΗΕΔΑΑ, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την εφαρμογή της ΣΗΕΔΑΑ με τη συμμετοχή των κυβερνήσεων, των κοινοβουλίων και των λοιπών ενδιαφερομένων σε διάφορα επίπεδα. Πρέπει να υποβάλλουν τακτικές εκθέσεις στην Επιτροπή του ΟΗΕ σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνουν για την εφαρμογή της ΣΗΕΔΑΑ, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών στρατηγικών για τα άτομα με αναπηρία. Η Επιτροπή θα ενισχύσει τον μηχανισμό διακυβέρνησης για τη συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ.

⁹⁹ Επιτροπή του ΟΗΕ, 2015: [Concluding observations on the initial report of the European Union \[Καταληκτικές παρατηρήσεις σχετικά με την αρχική έκθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης\]](#), σημεία 75-77.

Εμβληματική πρωτοβουλία:

Το 2021 η Επιτροπή θα θεσπίσει την **πλατφόρμα για την αναπηρία**. Θα αντικαταστήσει την ομάδα υψηλού επιπέδου για την αναπηρία και θα υποστηρίζει την εφαρμογή τόσο της παρούσας στρατηγικής όσο και των εθνικών στρατηγικών για την αναπηρία. Θα συγκεντρώνει τα εθνικά σημεία επαφής για τη ΣΗΕΔΑΑ, οργανώσεις ατόμων με αναπηρία και την Επιτροπή. Η πλατφόρμα θα μπορεί να χρησιμοποιείται ως φόρουμ ανταλλαγής απόψεων για τις αξιολογήσεις που διενεργεί ο ΟΗΕ σχετικά με την εφαρμογή της ΣΗΕΔΑΑ από τα κράτη μέλη. Η επιγραμμική παρουσία της πλατφόρμας για την αναπηρία θα περιέχει πληροφορίες σχετικά με συνεδριάσεις, δραστηριότητες, αναλύσεις, και πληροφορίες ανά χώρα, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης ορθών πρακτικών για προσβασιμότητα χωρίς αποκλεισμούς.

Επίσης, η Επιτροπή:

- ✓ θα καθιερώσει διάλογο για την αναπηρία με τα **υφιστάμενα δίκτυα** τοπικών και περιφερειακών αρχών¹⁰⁰.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- ✓ να εγκρίνουν **φιλόδοξες εθνικές στρατηγικές** για την προώθηση της εφαρμογής της ΣΗΕΔΑΑ και της παρούσας στρατηγικής σε **εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο**.

7.4. Στήριξη της εφαρμογής μέσω χρηματοδότησης από την ΕΕ

Προκειμένου να στηρίξει την εφαρμογή της παρούσας στρατηγικής και της ΣΗΕΔΑΑ, η ΕΕ θα συνεχίσει να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αξιοποιούν τη χρηματοδότηση από την ΕΕ, όπως προβλέπεται στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027¹⁰¹, και τις νέες δυνατότητες χρηματοδότησης στο πλαίσιο του NextGenerationEU, του προγράμματος ανάκαμψης που θα επιτρέψει την έξοδο από την τρέχουσα κρίση και θα θέσει τα θεμέλια για μια σύγχρονη και πιο βιώσιμη Ευρώπη¹⁰². Το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης μπορεί να στηρίξει τα κράτη μέλη με εξατομικευμένη τεχνική εμπειρογνωμοσύνη.

Ο κανονισμός περί κοινών διατάξεων για τα ταμεία επιμερισμένης διαχείρισης¹⁰³ ορίζει το πλαίσιο πολιτικής, μεταξύ άλλων, για τα ταμεία της πολιτικής συνοχής, συμπεριλαμβανομένων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου + (ΕΚΤ+), του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του νέου Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ). Ορίζει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να πληρούν τους αποκαλούμενους «αναγκαίους πρόσφορους όρους», ώστε να εξασφαλίζεται η καλή εκ των προτέρων προετοιμασία του επενδυτικού περιβάλλοντος για την ενωσιακή στήριξη. Σύμφωνα με έναν αναγκαίο πρόσφορο όρο, **εφαρμόζεται εθνικό πλαίσιο το οποίο διασφαλίζει την εφαρμογή της ΣΗΕΔΑΑ**. Ένα από τα κριτήρια πλήρωσης σχετίζεται με την εφαρμογή

¹⁰⁰ Στα δίκτυα περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, [το δίκτυο Eurocities](#) ή το [Συμβούλιο Δήμων και Περιφερειών – CCRE](#).

¹⁰¹ Οδηγία του Συμβουλίου (2020/2093/ΕΚ): [Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027](#).

¹⁰² Το NextGenerationEU είναι ένα προσωρινό μέσο ανάκαμψης ύψους 750 δισ. EUR για την αποκατάσταση της οικονομικής και κοινωνικής ζημίας που έχει προκαλέσει η πανδημία του κορονοϊού. Βασικό στοιχείο του είναι ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, που θα παρέχει δάνεια και επιχορηγήσεις για την υποστήριξη των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων των κρατών μελών: Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2094 του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση [Μέσου Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) για τη στήριξη της ανάκαμψης μετά την κρίση της νόσου COVID-19.

¹⁰³ Οι συννομοθέτες κατέληξαν, την 1η Δεκεμβρίου 2020, σε πολιτική συμφωνία σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής (COM(2018)375 final) για κανονισμό περί κοινών διατάξεων για τα ταμεία επιμερισμένης διαχείρισης.

ρυθμίσεων για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας. Η χρηματοδότηση από την ΕΕ στηρίζει τομείς όπως η αποϊδρυματοποίηση, η κοινωνικοοικονομική ένταξη των ατόμων με αναπηρία, η πρόσβαση σε υπηρεσίες, η ενταξιακή εκπαίδευση και η υγειονομική περίθαλψη, ο περιορισμός των αποκλεισμών στην πολιτιστική κληρονομιά, και η εξασφάλιση προσβασιμότητας. Τα σημεία επαφής των κρατών μελών για τη ΣΗΕΔΑΑ μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη της εκπλήρωσης των αναγκών πρόσφορων όρων καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού. Ο κανονισμός περί κοινών διατάξεων προβλέπει επίσης την υποχρέωση να λαμβάνεται υπόψη κατά το στάδιο προετοιμασίας και υλοποίησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των κρατών μελών η προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία.

Και άλλα ταμεία μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της εν λόγω στρατηγικής.

Το πρόγραμμα Erasmus+ θα προωθεί τη χρηματοδοτική στήριξη και άλλα μέτρα ένταξης για τους συμμετέχοντες με αναπηρία. Το πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» θα στηρίζει την υλοποίηση και τη διακυβέρνηση της εν λόγω στρατηγικής. Η Επιτροπή θα προαγάγει την εφαρμογή άλλων χρηματοδοτικών μέσων και προγραμμάτων χωρίς αποκλεισμούς για τα άτομα με αναπηρία, όπως το InvestEU και το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»¹⁰⁴.

Προκειμένου να ευθυγραμμίσει τη διαχείριση των συναφών ταμείων υπό το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027¹⁰⁵ όσον αφορά τα δικαιώματα ατόμων με αναπηρία, η Επιτροπή θα στηρίζει τα κράτη μέλη μέσω ισχυρότερης συνεργασίας, με δραστηριότητες αύξησης της ευαισθητοποίησης και με στοχευμένη καθοδήγηση.

Ο Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (ΜΓΑΔΣ) θα συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων εξωτερικής δράσης της στρατηγικής. Ταμεία, όπως το SOCIEUX+, το πρόγραμμα τεχνικής συνεργασίας που επικεντρώνεται σε βραχυπρόθεσμες αποστολές, το μέσο τεχνικής βοήθειας και ανταλλαγής πληροφοριών (TAIEX) και τα προγράμματα TWINNING συμβάλλουν στην εφαρμογή των ενωσιακών πολιτικών για την αναπηρία σε παγκόσμιο επίπεδο.

Επίσης, η Επιτροπή:

- ✓ θα διερευνήσει ευκαιρίες χρηματοδότησης μέσω του νέου προγράμματος «Ιθαγένεια, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» (CERV) με στόχο να ενθαρρύνει τη συμμετοχή των **ατόμων με αναπηρία σε ίση βάση με τα άλλα άτομα**.
- ✓ θα στηρίζει **τα κράτη μέλη ώστε να χρησιμοποιούν τα κονδύλια της ΕΕ** κατά συμμόρφωση με τη ΣΗΕΔΑΑ και με σεβασμό της προσβασιμότητας, διασφαλίζοντας ότι τα ενωσιακά κονδύλια δεν στηρίζουν δράσεις που συμβάλλουν στον διαχωρισμό ή τον αποκλεισμό.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- ✓ να διασφαλίσουν τη σύνταξη **εταιρικών σχέσεων** με περιφερειακές και τοπικές αρχές, με οργανώσεις εκπροσώπησης ατόμων με αναπηρία, με την κοινωνία των πολιτών, με φορείς για τα θεμελιώδη δικαιώματα και άλλους ενδιαφερομένους στο πλαίσιο του σχεδιασμού και της εκτέλεσης των κονδυλίων της ΕΕ.

¹⁰⁴ [Erasmus Plus· InvestEU· «Ορίζων Ευρώπη»](#).

¹⁰⁵ [Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027](#).

- ✓ να ενθαρρύνουν τα **σημεία επαφής για τη ΣΗΕΔΑΑ** να υποστηρίζουν την εκπλήρωση των αναγκαίων πρόσφορων όρων καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού.

8. Παράδειγμα προς μίμηση

Στόχος της Επιτροπής είναι να δώσει το παράδειγμα και καλεί τα υπόλοιπα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ να πράττουν το ίδιο.

8.1. Διαδικασίες χωρίς αποκλεισμούς για την επιλογή, την πρόσληψη, την απασχόληση και τη διατήρηση στην εργασία των ατόμων με αναπηρία

Η πολυμορφία και η ένταξη εμπλουτίζουν και ενισχύουν τους οργανισμούς. Με αυτό το πνεύμα, η Επιτροπή θα συμπεριλαμβάνει, στην ανανεωμένη στρατηγική της για τους ανθρώπινους πόρους, δράσεις που αποσκοπούν στην προώθηση των προοπτικών πρόσληψης, αποτελεσματικής απασχόλησης και σταδιοδρομίας του προσωπικού με αναπηρία, και στη δημιουργία εργασιακού περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς, ενισχύοντας τη δέσμευσή της ως εργοδότη να ενθαρρύνει την πολυμορφία και την ισότητα με παράλληλη διασφάλιση της παροχής προσβασιμότητας και εύλογων προσαρμογών. Η νεοσυσταθείσα «Υπηρεσία Πολυμορφίας και Ένταξης» θα επιβλέπει την ανάπτυξη και την υλοποίηση όλων των σχετικών δράσεων και θα συμβάλλει στην προώθηση της πολυμορφίας, της ισότητας και της ένταξης, σε όλες τις υπηρεσίες της Επιτροπής.

Η διαδικασία επιλογής και πρόσληψης είναι αξιοκρατική και ακολουθεί πολιτική ίσων ευκαιριών. Ωστόσο, πρέπει να υιοθετηθεί μια προορατική προσέγγιση και να ληφθούν μέτρα για την προώθηση μεγαλύτερης πολυμορφίας.

Όσον αφορά την πρόσληψη, θα διενεργούνται έλεγχοι ισότητας και πολυμορφίας των διεργασιών, διαδικασιών και εργαλείων πρόσληψης, προκειμένου να εντοπίζεται κάθε δυνητικός κίνδυνος προκαταλήψεων ή διακρίσεων και οι απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες. Θα αναληφθούν κατάλληλες δράσεις για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής αντιμετώπισης των ζητημάτων που εντοπίζονται από τους ελέγχους ισότητας και πολυμορφίας.

Η διαδικασία αυτή θα υποστηρίζεται από μια εσωτερική επικοινωνιακή εκστρατεία και από την κατάρτιση του προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των διευθυντικών στελεχών και επαγγελματιών στον τομέα των ανθρώπινων πόρων (για τους οποίους η κατάρτιση θα είναι υποχρεωτική), ώστε να διασφαλίζεται ένα εργασιακό περιβάλλον όπου θα επικρατεί σεβασμός, και να αναλαμβάνεται δράση κατά της μεροληψίας και των προκαταλήψεων σε βάρος, μεταξύ άλλων, των ατόμων με αναπηρία.

Όσον αφορά την επιλογή του προσωπικού, η διοργανική Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Επιλογής Προσωπικού (EPSO) θα συνεχίσει να εφαρμόζει πολιτική ισότητας, πολυμορφίας και ένταξης στους διαγωνισμούς και τις διαδικασίες επιλογής συγκεντρώνοντας στοιχεία σχετικά με την αναπηρία κατά το στάδιο υποβολής αιτήσεων. Με τον τρόπο αυτό, η EPSO είναι σε θέση να εγγυάται εύλογες προσαρμογές, να εντοπίζει καλύτερα τις ελλείψεις σε σχέση με την απήχυσή της και να αυξάνει τις πιθανότητες συμμετοχής υποψηφίων με αναπηρία στις δοκιμασίες. Επίσης, θα επικαιροποιήσει τη στοχευμένη στρατηγική επικοινωνίας και προβολής και θα αναπτύξει περαιτέρω το οικείο δίκτυο οργανώσεων εταίρων για θέματα αναπηρίας, την εμπειρογνωμοσύνη της όσον αφορά τις εύλογες προσαρμογές, καθώς και την κατάρτιση και τον κατάλογο υπηρεσιών της.

Η Επιτροπή, σε όλους τους διαύλους προσλήψεων και στα διάφορα προγράμμάτα της, εφαρμόζει πολιτική ίσων ευκαιριών. Για να την έμπρακτη εφαρμογή της εν λόγω πολιτικής, η Επιτροπή θα ενθαρρύνει ρητώς την υποβολή αιτήσεων από άτομα με αναπηρία και θα παρέχει στους υποψήφιους στοχευμένη υποστήριξη και συνδρομή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (EYED) θα συνεχίσει την εφαρμογή του σχεδίου δράσης της για την αναπηρία.

Εμβληματική πρωτοβουλία:

Η Επιτροπή θα εγκρίνει μια **ανανεωμένη στρατηγική για τους ανθρώπινους πόρους**, η οποία θα περιλαμβάνει δράσεις για την ενίσχυση της πολυμορφίας και της ένταξης ατόμων με αναπηρία, και καλεί την EPSO να συμπληρώσει τις εν λόγω προσπάθειες σε συνεργασία με άλλα προσλαμβάνοντα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Επίσης, η Επιτροπή:

- ✓ θα διασφαλίσει τη **συνεχή άρση και πρόληψη των εμποδίων** από όλες τις υπηρεσίες για τα μέλη του προσωπικού και του κοινού με αναπηρία (π.χ. προσβάσιμος εξοπλισμός και εργαλεία ΤΠΕ για διαδικτυακές συναντήσεις)·
- ✓ θα ενισχύσει την **υποβολή εκθέσεων** από τη διοίκηση όλων των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με την πολυμορφία, συμπεριλαμβανομένων των εύλογων προσαρμογών για το προσωπικό με αναπηρία.

8.2. Προσβασιμότητα στα κτίρια και στις επικοινωνίες

Η Επιτροπή βελτιώνει συνεχώς την προσβασιμότητα στα κτίρια, στο ψηφιακό περιβάλλον και στις επικοινωνίες της και θα εντείνει τις προσπάθειες για τη διασφάλιση προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων με καινοτόμα έργα, ενισχύοντας την προσβασιμότητα στις δημοσιεύσεις, ιδίως στη νομοθεσία και τις πολιτικές της ΕΕ, παρέχοντας κατάρτιση για το προσωπικό και υποστηρίζοντας την εκμάθηση της διερμηνείας στη διεθνή νοηματική γλώσσα.

Η Επιτροπή:

- ✓ θα εγκρίνει, το 2021, **σχέδιο δράσης για την προσβασιμότητα στο διαδίκτυο**, το οποίο πρόκειται να διαβιβαστεί και να προωθηθεί σε όλα τα θεσμικά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ, με στόχο να διασφαλίζεται ότι οι ιστότοποι της ΕΕ, τα έγγραφα που δημοσιεύονται σ' αυτούς και οι διαδικτυακές πλατφόρμες συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα προσβασιμότητας¹⁰⁶.
- ✓ θα ενισχύσει, έως το 2023, την προσβασιμότητα στις υπηρεσίες **οπτικοακουστικών επικοινωνιών και γραφικού σχεδιασμού** καθώς και στις δημοσιεύσεις και τις εκδηλώσεις της, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, της διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα και εγγράφων σε «ευανάγνωστη» μορφή·
- ✓ θα εξασφαλίσει την προσβασιμότητα σε όλα **τα κτίρια πρόσφατης εγκατάστασης** της Επιτροπής, με την επιφύλαξη πιθανών πολεοδομικών απαιτήσεων των χωρών φιλοξενίας·

¹⁰⁶ Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Επιλογής Προσωπικού (EPSO) θα συνεχίσει να βελτιώνει την προσβασιμότητα στις δοκιμασίες και στον ιστότοπό της ώστε να συμμορφωθεί με τις [κατευθυντήριες γραμμές για την προσβασιμότητα στο περιεχόμενο του Ιστού](#).

- ✓ θα εξασφαλίσει την προσβασιμότητα σε **χώρους** όπου διοργανώνονται εκδηλώσεις της Επιτροπής·
- ✓ θα διασφαλίσει ότι, έως το 2030, όλα τα κτίρια της Επιτροπής θα πληρούν τα **ευρωπαϊκά πρότυπα προσβασιμότητας**, με την επιφύλαξη πιθανών πολεοδομικών απαιτήσεων των χωρών φιλοξενίας.

9. Ευαισθητοποίηση, διακυβέρνηση και μέτρηση της προόδου

Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για την ολοκλήρωση και τη στήριξη των εθνικών εκστρατειών τους, για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και την καταπολέμηση των στερεοτύπων σε σχέση με την αναπηρία. Θα συνεχίσει να διοργανώνει ειδικές εκδηλώσεις, ιδίως την Ευρωπαϊκή Ημέρα ατόμων με αναπηρία, με την οποία εορτάζεται η Διεθνής Ημέρας ατόμων με αναπηρία του ΟΗΕ στις 3 Δεκεμβρίου.

Η Επιτροπή θα ενισχύσει τους διαρθρωμένους διαλόγους με άτομα με αναπηρία και με αντιπροσωπευτικές οργανώσεις τους, θα διασφαλίζει την εκπροσώπησή τους σε συναφείς πολιτικές διαδικασίες και σε διαβουλεύσεις για σχετικές προτάσεις της Επιτροπής. Θα συνεχίσει να χρηματοδοτεί το έργο οργανώσεων ατόμων με αναπηρία που συμβάλλει στην εφαρμογή της ΣΗΕΔΑΑ μέσω του προγράμματος «Ιθαγένεια, ισότητα, δικαιώματα και αξίες».

Το προαιρετικό πρωτόκολλο της ΣΗΕΔΑΑ παρέχει στα άτομα με αναπηρία τη δυνατότητα να απευθύνονται στην οικεία επιτροπή όταν ισχυρίζονται ότι είναι θύματα παραβίασης των διατάξεων της ΣΗΕΔΑΑ από αυτό το Συμβαλλόμενο Κράτος¹⁰⁷. Στο πρωτόκολλο δεν έχουν προσχωρήσει όλα τα κράτη μέλη και η πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την προσχώρηση της ΕΕ στο προαιρετικό πρωτόκολλο της ΣΗΕΔΑΑ εκκρεμεί από το 2008. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί στενά την πρόοδο της προσχώρησης κρατών μελών στο προαιρετικό πρωτόκολλο και θα επανεξετάσει την κύρωση του προαιρετικού πρωτοκόλλου της ΣΗΕΔΑΑ από την ΕΕ υπό το πρίσμα αυτό.

Η Επιτροπή θα ξεκινήσει εργασίες με το Συμβούλιο με στόχο την επικαιροποίηση της δήλωσης αρμοδιοτήτων της ΕΕ όσον αφορά τα ζητήματα που διέπονται από τη ΣΗΕΔΑΑ, σύμφωνα με τις συστάσεις που εξέδωσε η Επιτροπή της ΣΗΕΔΑΑ το 2015¹⁰⁸. Ο αριθμός των συναφών νομικών πράξεων της ΕΕ έχει αυξηθεί σημαντικά, από τις περίπου 40 που απαριθμούνται στη δήλωση του 2008 σε περισσότερες από 130¹⁰⁹.

9.1. Ενίσχυση του πλαισίου της ΕΕ δυνάμει της ΣΗΕΔΑΑ

Ως συμβαλλόμενο μέρος της ΣΗΕΔΑΑ, η ΕΕ πρέπει να θεσπίσει ένα πλαίσιο προκειμένου να προάγει, να προστατεύει και να παρακολουθεί την εφαρμογή της Σύμβασης.

Για τον σκοπό αυτό, έχει θεσπιστεί ένα συγκεκριμένο πλαίσιο της ΕΕ¹¹⁰ στο οποίο περιλαμβάνονται ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής, η Επιτροπή Αναφορών του

¹⁰⁷ Προαιρετικό πρωτόκολλο· κατάσταση κύρωσης: 21 κράτη μέλη.

¹⁰⁸ Επιτροπή του ΟΗΕ, 2015: [Concluding observations on the initial report of the European Union \[Καταληκτικές παρατηρήσεις σχετικά με την αρχική έκθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης\]](#).

¹⁰⁹ Επιτροπή [SWD(2017) 29 final]: [Progress Report on the implementation of the European Disability Strategy \(2010 - 2020\) \[Έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την αναπηρία \(2010-2020\)\]](#).

¹¹⁰ Αναθεωρημένο ενωσιακό πλαίσιο σε συμμόρφωση προς το άρθρο 33 παρ. 2 της ΣΗΕΔΑΑ.

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Αναπηρίας, και κάθε φορέας εκτελεί τα καθήκοντά του με ανεξάρτητο τρόπο αλλά συντονισμένα. Το πλαίσιο της ΕΕ εποπτεύει τομείς της ΣΗΕΔΑΑ για τους οποίους τα κράτη μέλη έχουν μεταφέρει αρμοδιότητες στην ΕΕ, καθώς και την εφαρμογή της ΣΗΕΔΑΑ από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Προκειμένου να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα του εν λόγω μηχανισμού, η Επιτροπή:

- ✓ θα εξετάσει το 2022 τη λειτουργία του πλαισίου της ΕΕ και θα προτείνει δράσεις στη βάση αυτή·
- ✓ θα διοργανώνει **ετήσιο διάλογο** μεταξύ της Επιτροπής ως σημείου επαφής της ΕΕ και του πλαισίου της ΕΕ.

9.2. Εξασφάλιση χρηστής παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων

Με βάση την εμπειρία της από την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Αναπηρία 2010-2020, η Επιτροπή θα θεσπίσει ένα πλαίσιο για την παρακολούθηση της παρούσας στρατηγικής, το οποίο θα τροφοδοτήσει επίσης το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, τον κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων και την υλοποίηση των βιώσιμων αναπτυξιακών στόχων.

Η παρακολούθηση της προόδου στα κράτη μέλη θα βασίζεται στη συγκέντρωση στατιστικών δεδομένων σχετικά με την κατάσταση των ατόμων με αναπηρία, και σε πληροφορίες σχετικά με εθνικές πολιτικές και πρακτικές οι οποίες συμπληρώνουν τις εκθέσεις που υποβάλλουν τα κράτη μέλη στην ειδική Επιτροπή για τη ΣΗΕΔΑΑ. Ένας νέος πίνακας θα παρουσιάζει την πρόοδο που συντελείται όσον αφορά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων σε επίπεδο ΕΕ στο πλαίσιο της παρούσας στρατηγικής, καθώς και όσον αφορά τις δραστηριότητες για τις οποίες η Επιτροπή απευθύνει στα κράτη μέλη έκκληση για δράση. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας για την αναπηρία. Επιπλέον, θα εξετάζει κατά πόσο απαιτείται συντονισμός των δράσεων βάσει ενδιάμεσης έκθεσης της παρούσας στρατηγικής.

Εκ μέρους της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ως σημείο επαφής της ΕΕ, υποβάλλει τακτικά εκθέσεις στην Επιτροπή για τη ΣΗΕΔΑΑ σχετικά με την εφαρμογή της Σύμβασης από την ΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα συγκεντρώνει πληροφορίες, μεταξύ άλλων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, καθώς και από τις ίδιες τις υπηρεσίες της Επιτροπής¹¹¹.

Απαραίτητο προαπαιτούμενο για την αποτελεσματική παρακολούθηση είναι τα ποιοτικά δεδομένα να συνδυάζονται με τη μακροχρόνια έρευνα. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με το τι σημαίνει η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση για τα άτομα με αναπηρία. Παρά το γεγονός ότι η Eurostat παρέχει δεδομένα ερευνών για βασικούς τομείς, η υφιστάμενη συλλογή δεδομένων δεν καλύπτει ακόμα όλους τους συναφείς τομείς και δεν πραγματοποιείται πάντα αρκετά συχνά ώστε να προσδιοριστούν οι τάσεις.

Η Επιτροπή θα ενισχύσει τη συλλογή δεδομένων σε όλους τους τομείς όπου έχουν εντοπιστεί ελλείψεις¹¹², συμπεριλαμβανομένων δεδομένων για τα άτομα που ζουν σε ιδρύματα και ερευνών για την αναπηρία υπό το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων Ευρώπη» (2021-2027), ενσωματώνοντας μια διατομεακή

¹¹¹ [Υποβολή εκθέσεων](#): συγκεντρώνονται περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης.

¹¹² Π.χ. άτομα με αναπηρία που ζουν σε ιδρύματα, υγεία, ανθρωπιστική βοήθεια, απασχόληση.

προσέγγιση. Βάσει της περισσότερο ολοκληρωμένης συλλογής δεδομένων, η Επιτροπή θα ενισχύσει την παρακολούθηση της αναπηρίας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Επίσης, η Επιτροπή:

- ✓ θα αναπτύξει και θα δημοσιεύσει, το 2021, ένα **πλαίσιο παρακολούθησης** των στόχων και των δράσεων της παρούσας στρατηγικής·
- ✓ θα αναπτύξει, το αργότερο έως το 2023, **δείκτες για την αναπηρία** με σαφή χάρτη πορείας για την υλοποίηση. Σ' αυτούς θα περιλαμβάνονται δείκτες για τα παιδιά και για την κατάσταση των ατόμων με αναπηρία όσον αφορά την απασχόληση, την εκπαίδευση, την κοινωνική προστασία, τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, τις συνθήκες διαβίωσης, την υγεία και τη χρήση νέων τεχνολογιών επικοινωνίας, οι οποίοι θα ενισχύσουν τους δείκτες για τον κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και τους βιώσιμους αναπτυξιακούς στόχους·
- ✓ θα εκπονήσει, το 2024, **έκθεση** της παρούσας στρατηγικής, αξιολογώντας την πρόοδο της υλοποίησής της, και, εφόσον κριθεί αναγκαίο, θα επικαιροποιήσει τους στόχους και τις δράσεις της·
- ✓ θα αναπτύξει **στρατηγική για τη συλλογή δεδομένων**, θα καθοδηγήσει ανάλογα τα κράτη μέλη και θα αναλύσει τις υφιστάμενες πηγές δεδομένων και τους δείκτες, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών δεδομένων.

10. Συμπέρασμα

Με την παρούσα στρατηγική η Επιτροπή αποσκοπεί να επιφέρει περαιτέρω σημαντικές βελτιώσεις στις ζωές των ατόμων με αναπηρία, εντός της ΕΕ και πέραν των συνόρων της. Την επόμενη δεκαετία, η παρούσα στρατηγική θα στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ όσον αφορά την εφαρμογή της ΣΗΕΔΑΑ. Η επίτευξη των πρωτοβουλιών που προβλέπονται στην παρούσα στρατηγική θα συμβάλει στη μείωση των διακρίσεων και των ανισοτήτων και στην υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία ώστε να απολαμβάνουν πλήρως, πριν από το 2030, τα ανθρώπινα δικαιώματά τους, τις θεμελιώδεις ελευθερίες και τα δικαιώματα της ΕΕ σε ίση βάση με τους άλλους και να επιτύχουν τη μέγιστη δυνατή ανεξαρτησία, συμμετοχή και αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης.

Οι στόχοι της παρούσας στρατηγικής θα πρέπει επιτευχθούν μέσω μιας ισχυρής δέσμευσης εκ μέρους των κρατών μελών, με την προώθηση πολιτικών και δράσεων που θα δημιουργήσουν προσβάσιμα περιβάλλοντα, εκπαιδευτικά συστήματα χωρίς αποκλεισμούς, καθώς και υψηλής ποιότητας συστήματα υγειονομικής περίθαλψης και αποτελεσματικές οδούς για τη δίκαιη απασχόληση των ατόμων με αναπηρία.

Η ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία ώστε να συμμετέχουν πλήρως και να συμβάλλουν στη μετάβαση σε μια πράσινη, ψηφιακή οικονομία και κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς, αλλά και στη δημοκρατία μας, θα επιβεβαιώσει τις αξίες της ΕΕ που κατοχυρώνονται στις Συνθήκες. Θα συμβάλει σημαντικά στην Ένωση ισότητας και θα ενισχύσει τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία παγκοσμίως.

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να συνεργαστούν και να δώσουν το παράδειγμα στην επίτευξη της εφαρμογής της ΣΗΕΔΑΑ τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο. **Καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει τα συμπεράσματα για την παρούσα στρατηγική.**